

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Rîșcani

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Rîșcani

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02.
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02.
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

24 mai 2018

Curtii Constituționale a Republicii Moldova
mun. Chișinău str. Alexandru Lăpușneanu, 28

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII		
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU		
SEDIUL RÎȘCANI		
ieșire Nr.	12425	
"30"	05	2018

Prin prezenta, Judecătoria Chișinău /sediul Rîșcani/, Vă expediază spre examinare sesizarea privind excepția de necostituționalitate, ridicată prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Rîșcani/ nr. 3-750/17 din 24 mai 2018, la cererea lui Fetescu Xnefont în pricina civilă nr. 3-750/17 la acțiunea lui Fetescu Xenofont împotriva Băncii Naționale a Moldovei, intervenienți accesorii Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni, Grigore Furtună, Raisa Safaler, Nicolaie Dobândă, Raisa Jorovaia și Constantin Țurcan privind anularea actului administrativ.

Anexă: sesizare (39 file)

Judecătorul
Judecătoriei Chișinău /sediul Rîșcani/

Diana Tricolici

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
INTRARE NR.	709
05 iunie	20 18

ÎNCHEIERE

24 mai 2018

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău /sediul Rîșcani/
Instanța compusă din
Președinte de ședință, judecător
Grefier

Diana Tricolici
Dan Sîmboteanu

examinând în ședință de judecată publică cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de reclamantul Xenofont Fetescu

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Xenofont Fetescu împotriva Băncii Naționale a Moldovei, intervenienți accesorii Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni, Grigore Furtună, Raisa Safaler, Nicolae Dobândă, Raisa Jarovaia și Constantin Țurcan cu privire la anularea actului administrativ

a c o n s t a t a t :

1. La 24 octombrie 2016, Xenofont Fetescu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Băncii Naționale a Moldovei, intervenient accesoriu Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni cu privire la anularea actului administrativ.
2. La 15 noiembrie 2016, Xenofont Fetescu a depus cerere de concretizare, adresată împotriva Băncii Naționale a Moldovei, intervenienți accesorii Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni, Grigore Furtună, Raisa Safaler, Nicolae Dobândă, Raisa Jarovaia și Constantin Țurcan cu privire la anularea actului administrativ.
3. Concomitent cu depunerea cererii de chemare în judecată reclamantul a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a (i) Regulamentului cu privire la exigențele față de administratori aprobat prin Hotărârea Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 203 din 27 iulie 2017 și a (ii) prevederilor art. 21 alin. (3) din Legea nr. 550-XIII din 21 iulie 1995 instituțiilor financiare.
4. În motivarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate a indicat că, atât Regulamentul cu privire la exigențele față de administratori aprobat prin Hotărârea Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 203 din 27 iulie 2017 cât și prevederile art. 21 alin. (3) din Legea instituțiilor financiare sunt contrare dispozițiilor art. 9, 46, 54 și 127 din legea fundamentală.

Menționează că, Regulamentul cu privire la exigențele față de administratori și dispozițiile art. 21 alin. (3) din Legea instituțiilor financiare suprimă dreptul de vot și dreptul de fi ales în organele societății comerciale, drepturi ce fac parte din conținutul dreptului de proprietate asupra acțiunii deținute în societatea comercială.

De asemenea, susține că acestea creează incertitudini în economia națională și, prin urmare, contravin prevederilor art. 126 alin. (2) din Constituție.

Astfel, menționează că băncile comerciale trebuie să aibă organe formate conform voinței acționarilor și nu potrivit voinței Băncii Naționale a Moldovei.

5. În ședința de judecată reclamantul Xenofont Fetescu prezentând cererea de sesizare a Curții Constituționale a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate.
6. Reprezentantul pârâtului Banca Națională a Moldovei, Andrei Velicev în ședința de judecată nu a obiectat asupra cererii înaintate, însă a susținut obiecțiile și explicațiile depuse anterior asupra cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

A menționat că în prezenta cauză nu sunt motive care ar crea incertitudinea privind caracterul constituțional al art. 21 din Legea instituțiilor financiare și prevederilor Regulamentului cu privire la exigențele față de administratorii băncii (aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale nr.134 din 01.07.2010). Mai mult decât atât, relatează că la data de 01.01.2018 a intrat în vigoare Legea nr.202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor.

Potrivit acestei legi (art. 148), de la data intrării ei în vigoare au fost abrogate prevederile capitolelor I - VII din Legea instituțiilor financiare, inclusiv art. 21 referitor la care reclamantul a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Cât privește Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii (aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale nr.134 din 01.07.2010), a precizat că ultimul nu poate fi supus verificării prin ridicarea excepției de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale, deoarece actele normative, inclusiv actele emise de Banca Națională, nu se supun controlului Curții Constituționale pe calea excepției de neconstituționalitate. Urmare celor relatate a subliniat că actele normative, conform prevederilor Legii contenciosului administrativ, pot fi atacate în instanța de judecată pe calea excepției de ilegalitate în procedura de contencios administrativ.

7. În ședința de judecată intervenienții accesorii Grigore Furtună, Raisa Safaler, Nicolae Dobândă, Raisa Jarovaia și Constantin Țurcan fiind citați legal despre locul, data și ora ședinței de judecată, nu s-au prezentat, motiv din care instanța a considerat posibil examinarea cererii în lipsa acestora.
8. Audiind părțile, studiind materialele pricinii, instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, din următoarele considerente.
9. Potrivit dispozițiilor art. 12/1 din Codul de procedură civilă, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.
10. Prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 privind interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, Curtea Constituțională a statuat că, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.
11. De asemenea, a statuat că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.
12. Totodată, s-a menționat că judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:
 - (1) *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;*
 - (2) *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*
 - (3) *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*
 - (4) *nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*
13. Referitor la întrunirea condițiilor enunțate, instanța de judecată constată că cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă parțial, din următoarele considerente.
14. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că o condiție indispensabilă care urmează a fi verificată de către instanța de judecată la ridicarea excepției de neconstituționalitate vizează obiectul acesteia (DCC nr. 14 din 6 septembrie 2017, § 14).
15. Astfel, întrucât Regulamentul contestat nu intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, fiind un act administrativ, acesta nu poate constitui obiect al excepției de neconstituționalitate.
16. Referitor la controlul constituționalității prevederilor art. 21 alin. (3) din Legea nr. 550-XIII din 21 iulie 1995 instituțiilor financiare, instanța de judecată constată că deși acestea au fost abrogate prin Legea nr. 202 privind activitatea băncilor din 6 octombrie 2017 [în vigoare din 1 ianuarie 2018] ele urmează a fi supuse controlului constituționalității, întrucât excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată atât asupra actelor în vigoare, cât și asupra actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă la aplicarea acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă în

soluționarea cauzei (a se vedea *inter alia* HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 73, DCC nr. 81 din 6 septembrie 2017, § 17).

17. În același timp, ținând cont de dispozițiile art. 12/1 alin. (3) din Codul de procedură civilă, potrivit căroră, din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărârii pronunțate se suspendă, procesul în pricina civilă din speță urmează a fi suspendat.
18. În baza celor expuse, în conformitate cu prevederile art. 12/1, 260 alin. (1) lit. e), 263, 269-270 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată

d i s p u n e:

Se admite parțial cererea înaintată de Xenofont Fetescu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

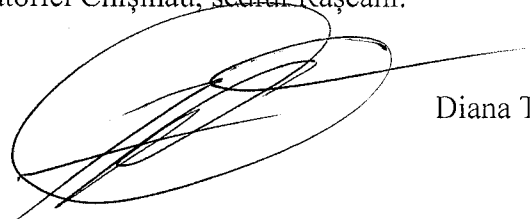
Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (3) din Legea instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21 iulie 1995.

Cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a Regulamentului cu privire la exigențele față de administratori aprobat prin Hotărârea Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 203 din 27 iulie 2017, se respinge ca neîntemeiată.

Se suspendă procesul în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Xenofont Fetescu împotriva Băncii Naționale a Moldovei, intervenienți accesorii Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni, Grigore Furtună, Raisa Safaler, Nicolae Dobândă, Raisa Jarovaia și Constantin Țurcan cu privire la anularea actului administrativ.

Încheierea poate fi atacată cu recurs, la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 15 zile, din momentul pronunțării, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Președintele ședinței,
Judecător

Diana Tricolici

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
mun. Chișinău MD-2004
Republica Moldova

SESIZARE

privind excepția de neconstituționalitate

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție

I. - AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume: **Fetescu**

2. Prenume: **Xenofont**

3. Funcția: **Acționar al BC „Moldova-Agroindbank” S.A.; Membru ales, dar respins de către BNM, al Consiliului BC „Moldova-Agroindbank” S.A.**

4. Adresa: *Adresa de la domiciliu:*

**Stradela nr. 3 Drumul Schinoasei
Casa nr. 4
MD-2019 or. Codru, mun. Chișinău
Republica Moldova**

5. Tel.: **069281218**

II. – OBIECTUL SESIZĂRII

Ridicarea excepției de neconstituționalitate în privința prevederii din propoziția a 3-a a articolului 21 al Legii instituțiilor financiare Nr. 550 din 21.07.1995 (în versiunea în vigoare la data de 22 aprilie 2016 și la data de 28 iulie 2016) privind confirmarea de către Banca Națională a Moldovei a membrului ales de către adunarea generală a acționarilor instituției financiare (băncii) în consiliul instituției financiare (băncii), precum și a altor prevederi ale articolului 21.

Articolul 21 al Legii instituțiilor financiare Nr. 550 din 21.07.1995 (în versiunea în vigoare la data de 22 aprilie 2016 și la data de 28 iulie 2016) avea următorul conținut:

Articolul 21. Exigențele față de administratori

Persoanele alese sau numite în funcția de administrator de bancă trebuie să corespundă criteriilor stabilite de Banca Națională privind calificarea, experiența, reputația în cercurile de afaceri, inexistența antecedentelor penale și a probelor care ar demonstra că au purtat răspundere la locurile anterioare de muncă pentru apariția de probleme financiare și administrative, inexistența mărturiilor de escrocherii financiare, de evaziune fiscală etc. Administratori ai băncii pot fi numai persoane fizice, cu excepția membrilor comisiei de cenzori ale căror împuterniciri pot fi delegate organizației de audit, dacă aceasta nu efectuează controlul de audit al băncii. Aceste persoane trebuie să fie confirmate de Banca Națională înainte de începerea exercitării funcției. Decizia privind o astfel de confirmare se emite în condițiile art.7 alin.(2).

Propoziția a 3-a a articolului 21 al Legii instituțiilor financiare cu conținutul

Aceste persoane trebuie să fie confirmate de Banca Națională înainte de începerea exercitării funcției.

este interpretată și aplicată de către Banca Națională a Moldovei (numit în continuare – **BNM**) cu privire la membrii deja aleși de către acționarii băncii comerciale (instituției financiare) în consiliul băncii (instituției financiare). Prevederea susnumită nu este interpretată și aplicată de BNM în privința candidaților înaintați de către acționari pentru a fi aleși în funcția de membri ai consiliului băncii (instituției financiare), ci în privința membrilor deja aleși în consiliu de către acționari.

În interpretarea practică de BNM a propoziției a 3-a a articolului 21 al Legii instituțiilor financiare, după alegerea unui membru în consiliul băncii de către adunarea generală a asociațiilor, membrul nou ales trebuie să fie confirmat de către BNM înaintea începerii exercitării funcției de către membrul ales. BNM nu solicită confirmarea candidaților înaintați de acționari pe lista candidaților pentru a fi aleși în consiliul băncii, ci solicită confirmarea membrilor deja aleși în consiliu.

În consecință, acționarii, care au votat pentru membrii care ulterior nu sunt confirmați de BNM, sunt discriminați față de acționarii care au votat pentru membrii care sunt ulterior confirmați de BNM. Dacă obiectul aprobării sau neaprobării de către BNM ar fi candidații înaintați de acționari pentru a fi aleși în funcția de membri ai consiliului, iar anumiți candidați nu ar fi aprobați de BNM, acționarii care i-au înaintat ar putea fi să înainteze alți candidați, fie să voteze pentru candidații propuși care au fost aprobați de BNM. Într-o asemenea eventuală practică, toți acționarii ar fi puși în poziții de egalitate și ar exista predictabilitate (previzibilitate) în privința membrilor aleși ai consiliului băncii. În practica curentă la data de 28 iulie 2016, acționarii nu sunt puși în condiții egale, deoarece voturile acționarilor cu care sunt aleși membrii neaprobați ulterior de BNM nu contează, au o putere diminuată față de voturile

acționarilor cu care sunt aleși membrii aprobați ulterior de BNM. În consecință, fiind că dreptul de vot în cadrul adunării generale a acționarilor este un atribut fundamental al dreptului de proprietate al acționarului, dreptul de proprietate al acționarului este încălcat prin prevederea propoziției a 3-a a articolului 21 al Legii instituțiilor financiare.

Petiționarul notează, că în conformitate cu Legea privind societățile pe acțiuni Nr. 1134 din 02.04.1997 (articolele 61 alin. (2), 62 alin.(2) lit.(f) și (g), 66 alin. (2), (8), (9), (11/1), (12)), consiliul băncii este ales prin vot cumulativ. Votul cumulativ permite acționarilor care nu dețin majoritatea acțiunilor să aleagă membri în consiliului băncii. În cazul neaprobării membrului ales de acționarii care nu dețin majoritatea acțiunilor, membru care va fi ales în locul lui va fi ales de către acționarii care dețin majoritatea acțiunilor. Prin urmare, sunt discriminate voturile acționarilor care nu dețin majoritatea acțiunilor, și cu care [voturi] ei au ales membrul care ulterior nu este aprobat. Prin urmare, prevederea propoziției a 3-a discriminează în special acționarii, care nu dețin majoritatea acțiunilor băncii.

Așa cum s-a menționat anterior, dreptul acționarului la vot, dar de asemenea și dreptul acționarului la administrarea societății comerciale, ale cărei acțiuni acționarul le deține, sunt elemente componente ale dreptului acționarului la proprietate, care este un drept fundamental garantat de Constituția Republicii Moldova.¹ Astfel, articolul 46 din Constituție prevede (în părțile lui relevante):

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

[...]

Dispoziții detaliate privind proprietatea în general se conțin în Codul civil² (art. 315 și următoarele), iar dispoziții speciale privind proprietatea asupra acțiunilor se conțin în Legea privind societățile pe acțiuni, Legea privind piața de capital³ și alte legi.

Dreptul de proprietate poate obliga la respectarea anumitor sarcini impuse de lege, poate fi restrâns prin lege sau drepturile unui terț.⁴

În ceea ce privește restrângerile dreptului de proprietate, art. 54 din Constituție prevede:

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

¹ Adoptată la 29.07.1994.

² Legea nr. 1107 din 06.06.2002.

³ Legea nr. 171 din 11.07.2012.

⁴ A se vedea art. 46 alin. (5) din Constituție și art. 315 din Codul civil.

[...]

(4) Restriângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

În consecință, dispozițiile legilor trebuie să nu depășească limitele restricțiilor impuse de normele constituționale susnumite.

Mai sus s-a analizat că dispoziția propoziției a 3-a a articolului 21 al Legii instituțiilor financiare limitează nejustificat dreptul de proprietate al acționarului (în elementul său care se identifică prin dreptul de a alege membri în consiliul băncii) și, deci, încalcă normele constituționale indicate mai sus. BNM, trebuie să aibă o marjă de apreciere care nu trebuie să depășească limitele legale și constituționale. Totuși, în acest caz, BNM și-a depășit limitele sale legale și constituționale și a încălcat dreptul constituțional la proprietate al dlui Fetescu, dar și al altor acționari ai Băncii care l-au votat pe dl Fetescu la funcția de membru al Consiliului.

BNM și-a depășit autoritatea sa regulatorie, care este prescrisă de legi și Constituție, prin aceea că actele sale, contestate de către Reclamant în Cererea de chemare în judecată, sunt arbitrare, exprimă un capriciu al BNM, un abuz al puterii discreționare, nu sunt în conformitate cu prevederile legale, sunt contrare Constituției, constituie un exces de putere (de autoritate), emise fără a ține cont de procedurile prevăzute, emise fără constituirea unor proceduri adecvate care ar permite exercitarea drepturilor de către membrii independenți ai consiliului băncii, emise fără a fi bazate pe faptele relevante în cauză și fără a fi justificate de faptele respective.

De notat, că prezentul caz este diferit de cazul în care BNM ar suspenda un membru al consiliului unei bănci comerciale, pe motiv de necompetență sau de încălcări ale legislației. În acest caz, dl Fetescu a produs probe că el deține toate calificările, experiența și integritatea morală necesare pentru a fi membru al Consiliului BC „Moldova-Agroindbank” S.A.

Pe lângă faptul că contravine articolelor 46 și 54 ale Constituției, prevederea propoziției a 3-a a articolului 21 contravine și articolelor 9, 46, 127 ale Constituției.

În afara atingerilor menționate mai sus, prin practica curentă la data de 28 iulie 2016 a aplicării de BNM a propoziției a 3-a a articolului 21 al Legii instituțiilor financiare, BNM modifică configurația compoziției consiliului băncii stabilită de acționari la adunarea generală a acționarilor. Astfel, prevederea propoziției a 3-a a articolului 21 al Legii instituțiilor financiare are un impact și efect negativ asupra funcționalității consiliului băncii, care se vede impus să funcționeze cu o compoziție redusă pînă la următoarea adunare generală a asociaților. În practică, adunarea generală a acționarilor nu poate fi convocată mai des decît o dată pe an. Astfel de efecte negative ar fi preîntîmpinate sau evitate, dacă s-ar aproba de către BNM candidații incluși pe lista pentru a fi aleși ca membri ai consiliului și nu membrii deja aleși în consiliu.

III. – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

A. INTRODUCERE

1. La 22 octombrie 2016, dl Fetescu Xenofont (copia buletinului de identitate în *Anexa 11*) a depus la judecătoria sec. Rîșcani mun. Chișinău o acțiune civilă împotriva Băncii Naționale a Moldovei (indicând ca *persoane interesate*: 1. BC „Moldova-Agroindbank” S.A., Str. Constantin Tănase 9/1, MD-2005 Chișinău, Republica Moldova; 2. Furtună Grigore, Stradela Parcului I, casa 10, mun. Chișinău; 3. Safaler Raisa, str. Vasile Alecsandri, casa 10, or. Stăuceni, mun. Chișinău; 4. Dobândă Nicolae, str. Academiei 11/3, ap. 3, mun. Chișinău; 5. Jarovaia Raisa, str. Frunze 9/2, or. Ștefan Vodă, raionul Ștefan Vodă; 6. Țurcan Constantin, str. Nucarilor 44, mun. Chișinău, Republica Moldova) cu privire la anularea Deciziei cu privire la refuzul de confirmare a candidaturii domnului Fetescu în funcția de membru al Consiliului BC „Moldova –Agroindbank” S.A. (numită în cele ce urmează **„Banca”**) care se conține în Scrisoarea Băncii Naționale a Moldovei, nr. 19-0214-01/119/2891, datată 28 iulie 2016.
2. Dl Fetescu, acționar al Băncii, a fost ales și investit legal prin Hotărârea Adunării generale extraordinare cu prezența acționarilor a Băncii din 22 aprilie 2016 (procesul-verbal nr. 52) în funcția de membru al Consiliul Băncii (a se vedea Extrasul din procesul-verbal nr. 52 al Adunării generale din 22 aprilie 2016, *Anexa 1*).
3. La 4 august 2016, dl Fetescu a primit Scrisoarea Băncii Naționale a Moldovei nr. 19-0214-01/119/2891, datată 28 iulie 2016, care conține Decizia cu privire la refuzul de confirmare a candidaturii (*sic!*) (*sublinierea noastră*) dlui Fetescu în funcția de membru al Consiliului BC „Moldova –Agroindbank” S.A. (numită în cele ce urmează **„Decizia nr. 19-0214-01/119/2891”**) (*Anexa 2*).
4. Decizia nr. 19-0214-01/119/2891 a fost emisă de Banca Națională a Moldovei (numită în cele ce urmează **„BNM”**) ca răspuns la Cererea de confirmare a dlui Fetescu în funcția de membru al Consiliului Băncii (în cele ce urmează **„Consiliul”**) și a setului de documente (39 file) atașat Cererii de confirmare susnumite.
5. În Decizia Nr. 19-0214-01/119/2891 se indică că la baza Deciziei de refuz a confirmării dlui Fetescu au fost puse prevederile articolelor 21 și 7 alineatul (2) din Legea instituțiilor financiare (Legea nr. 550 din 21.07.1995, *Anexa 4*) și punctelor 7, 31 și 32 din Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii (*Anexa 5*).
6. La 26 august 2016, eu am contestat la BNM Decizia Nr. 19-0214-01/119/2891 solicitând retragerea și/sau anularea Deciziei Nr. 19-0214-01/119/2891 pe motiv de netemeinicie (neîntemeiere) și ilegalitate a acesteia (*Anexa 6*). Opiniile exprimate în Decizia Nr. 19-0214-01/119/2891 sunt neinformate, rău-intenționate și sfidătoare, bazate pe informații incorecte, selective, care au fost interpretate subiectiv.
7. La 23.09.2016, am primit de la BNM Scrisoarea nr. 16-007/209/3548 prin care mi-a fost remisă Hotărârea nr. 251, prin care BNM respinge contestațiile mele (în cele ce urmează **„Hotărârea nr. 251”**) (*Anexa 7*). Consider că Hotărârea nr. 251 este neîntemeiată și ilegală, fiind doar o formalitate de răspuns la argumentele și faptele invocate de mine în Contestația din 26.08.2016, și trebuie anulată.
8. În calitatea dlui Fetescu de membru ales al Consiliului Băncii, el este vizat personal în Decizia nr. 19-0214-01/119/2891 și prin Hotărârea nr. 251 ale BNM. Dl Fetescu a indicat BC „Moldova-Agroindbank” S.A. ca persoană interesată pe motiv ca fusese ales membru al

Consiliului Băncii. De asemenea, el a indicat pe cei 5 acționari numiți mai sus ai Băncii în calitate de persoane interesate în proces pe motiv că ei și-au dat voturile și l-au ales pe dl Fetescu în calitate de membru al Consiliului.

B. FAPTELE

1. Alegerea dlui Fetescu ca membru în Consiliul Băncii și refuzul de confirmare a dlui Fetescu de către BNM

9. La 22 aprilie 2016, ora 11.00, în mun. Chișinău, la sediul MOLDCOOP, bd Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 67, a fost convocată și și-a desfășurat lucrările Adunarea generală extraordinară cu prezență a acționarilor Băncii, convocată repetat (în ceea ce urmează **"Adunarea generală din 22 aprilie 2016"**). Lucrările s-au desfășurat cu participarea acționarilor și reprezentanților acționarilor Băncii care dețin în total 522026 acțiuni cu drept de vot, ceea ce constituie 50.31% din numărul total de 1037634 acțiuni plasate și aflate în circulație, conform listei, prezentate de Registratorul independent „Registrul–Corect” S.A., la situația din 03.03.2016, cu modificările din 19.04.2016. De notat, că în privința a 447310 acțiuni (ceea ce constituie 43.11%), exercițiul dreptului de vot este suspendat de BNM pe motiv că ele aparțineau unor persoane care acționau concertat față de Bancă fără permisiunea BNM. Numărul de acțiuni cu care acționarii au avut dreptul să voteze la adoptarea hotărârilor Adunării generale din 22 aprilie 2016 a fost de 590324 (a se vedea *Anexa 1*). La Adunarea generală din 22 aprilie 2016 a luat parte reprezentanții BNM.

10. Ordinea de zi a Adunării generale din 22 aprilie 2016 a avut un singur subiect: Cu privire la alegerea unei noi componente a Consiliului Băncii (a se vedea *Anexa 1*).

11. Adunarea generală din 22 aprilie 2016, în scopul executării prescripțiilor stabilite prin hotărârea Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 44 din 02.03.2016 „Cu privire la convocarea Adunării generale extraordinare a acționarilor BC „Moldova–Agroindbank” S.A.” și prin hotărârea Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 61 din 16.03.2016 „Cu privire la aplicarea sancțiunilor față de administratorii BC „Moldova–Agroindbank” S.A.”, a hotărât să ia act de hotărârile nominalizate ale Băncii Naționale, a constatat încetarea împuternicirilor Consiliului Băncii ales prin hotărârea Adunării generale ordinare anuale a acționarilor Băncii din 24.04.2015 în ziua de 16 martie 2016 (a se vedea *Anexa 1*). Adunarea generală din 22 aprilie 2016 a confirmat lista candidaților la funcția de membru al Consiliului Băncii pentru a fi supuse votului cumulativ la aceeași ședință a Adunării generale din 22 aprilie 2016 (a se vedea *Anexa 1*). Lista candidaților conținea următoarele persoane (Procesul-verbal nr. 12 din 22 aprilie 2016 al Ședinței Comisiei de numărare a voturilor⁵ la Adunarea generală din 22 aprilie 2016, *Anexa 8*):

1. Victor Miculeț,
2. Valentina Badrajan,
3. Natalia Vrabie,
4. Valentin Bodiul,
5. Anatolie Țurcanu,
6. Vasile Carauș,
7. Serghei Muravschi,

⁵ Comisia de numărare a voturilor a fost aleasă de Adunarea generală din 22 aprilie 2016 în componență de 16 persoane.

8. Xenofont Fetescu.

12. De notat, că BNM nu a prezentat obiecții în privința candidaților la funcția de membru al Consiliului Băncii, așa cum au fost aprobați conform listei.

13. În rezultatul votării prin vot cumulativ, Comisia de numărare a voturilor la Adunarea generală din 22 aprilie 2016 a constatat că fiecare candidat în parte a acumulat următorul număr de voturi (lista este prezentată în ordine descrescătoare) (a se vedea *Anexa 8*):

1. Natalia Vrabie – 622.426 voturi,
2. Victor Miculeț – 566.627 voturi,
3. Xenofont Fetescu – 498.845 voturi,
4. Anatolie Țurcanu – 498.215 voturi,
5. Vasile Carauș – 439.708 voturi,
6. Valentina Badrajan – 427.244 voturi,
7. Valentin Bodiul – 417.229 voturi,
8. Serghei Muravschi – 99.032 voturi.

14. Tot Comisia de numărare a voturilor a hotărât că se consideră alese în componența Consiliului Băncii următoarele persoane (a se vedea *Anexa 8*):

1. Victor Miculeț,
2. Valentina Badrajan,
3. Natalia Vrabie,
4. Valentin Bodiul,
5. Anatolie Țurcanu,
6. Vasile Carauș,
7. Xenofont Fetescu.

15. Adunarea generală din 22 aprilie 2016 a considerat alese în componența Consiliului Băncii următoarele persoane (a se vedea *Anexa 1*):

1. Victor Miculeț,
2. Valentina Badrajan,
3. Natalia Vrabie,
4. Valentin Bodiul,
5. Anatolie Țurcanu,
6. Vasile Carauș,
7. Xenofont Fetescu.

16. De notat, că, conform Statutului Băncii, Consiliul trebuie să fie compus din 7 membri. Prin urmare, Adunarea generală din 22 aprilie 2016 a considerat aleși în calitate de membri ai Consiliului doar 7 persoane din cei 8 candidați care au acumulat cele mai multe voturi (în mod descrescător). În consecință, dl Fetescu, a fost ales în calitate de membru al Consiliului Băncii, fiind al treilea membru ca pondere a voturilor exprimate de către acționari în favoarea candidaților propuși. Candidatul Serghei Muravschi nu a fost ales, el întrunind cel mai mic număr de voturi din cei 8 candidați, situându-se pe locul 8.

17. Cu privire la candidatul Fetescu, înaintat la funcția de membru al Consiliului Băncii, nu au existat și nici nu au fost menționate careva obiecții sau respingeri nici din partea BNM și nici din partea Băncii atât în perioada anterioară convocării Adunării generale din 22 aprilie 2016, cât și nici în ședința Adunării generale din 22 aprilie 2016.

18. Dl Fetescu este un membru independent și neafiliat al Consiliului. Consiliul Băncii și Comitetul de Conducere a Băncii nu au avut careva obiecții la candidatura dlui Fetescu. Din contra, ei au confirmat independența și neafilierea lui (a se vedea *Anexa 3*, precum și *Anexa 9*).

19. La 05.05.2016, Banca a prezentat către BNM Cererea, cu numărul de intrare 16138/382 din 05.05.2016, cu privire la confirmarea în funcția de administrator al Băncii al membrului ales al Consiliului, dl Fetescu, la care a anexat documente și înscrisuri pe 39 de file, inclusiv Chestionarul (a se vedea *Anexa 10*).

20. La 28 iulie 2016, prin Scrisoarea nr. 19-0214-01/119/2891 adresată dlui Victor Miculeț, Președinte al Consiliului Băncii și în copie adresată dlui Fetescu, BNM a indicat că:

refuză să confirme candidatura dlui Xenofont Fetescu, în funcția de membru al Consiliului BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A.

Subsemnatul notează, că deși BNM se referă la "*candidatura dlui Xenofont Fetescu*", BNM a refuzat de fapt aprobarea nu a *candidaturii* dlui Xenofont Fetescu, ci a *membrului ales* în Consiliul Băncii, dlui Xenofont Fetescu. BNM a solicitat de la Bancă informația privind membrii aleși în Consiliul Băncii, și nu informația privind candidații la funcția de membri în Consiliul Băncii. Confuziile și inconsistențele BNM nu au doar o valoare administrativă ne semnificativă, ci un impact major asupra acționarilor Băncii și Băncii însăși.

2. Dl Fetescu este acționar al BC „Moldova-Agroindbank” S.A.

21. De notat, că dl Fetescu este acționar al Băncii, deținând 5219 acțiuni ordinare nominative de clasa I.⁶ El a devenit acționar al Băncii de la fondarea acesteia în 1991.

3. Dl Fetescu a fost candidat la funcția de membru al Consiliului și anterior, în 2015

22. În 2015, dl Fetescu a fost înaintat de câțiva acționari în funcția de membru al Consiliului Băncii.⁷ Astfel, la Adunarea generală ordinară anuală a acționarilor Băncii din 24.04.2015 (procesul-verbal nr. 49) el a fost înaintat de către acționari și inclus în lista candidaților pentru funcția de membru al Consiliului Băncii. În urma alegerii prin vot cumulativ el a întrunit în jur de 750.000 voturi și a fost plasat pe locul 8, nefiind astfel ales în funcția de membru al Consiliului. Câțeva buletine de vot în favoarea lui au fost declarate nevalabile de către Comisia de numărare a voturilor.

4. În calitate de acționar, dl Fetescu are și a avut o poziție constructivă și critică

23. Ca acționar, dl Fetescu a avut întotdeauna o poziție deschisă, constructivă și critică cu privire la activitatea Băncii.⁸ Astfel, la Adunarea generală ordinară anuală a acționarilor Băncii din 24.04.2015, în cadrul discuțiilor cu privire la aprobarea dării de seamă anuală, dl Fetescu a luat cuvântul și a criticat deschis conducerea de atunci a Băncii cu privire acțiunile și activitățile concertate ale unui grup de acționari care nu aveau permisiunea BNM să activeze concertat

⁶ Conform Listei acționarilor BC „Moldova-Agroindbank” S.A., verificată și vizată de BNM.

⁷ Procesul-verbal al Adunării generale anuale a asociaților din 2015.

⁸ Luările mele de cuvânt și de poziție pot fi găsite în procesele verbale ale adunărilor generale ale BC „Moldova-Agroindbank” S.A.

față de Bancă. În special, critica și împotrivirea lui au fost foarte evidente în ceea ce privește stilul și metodele obscure și ilegale de acaparare a controlului asupra conducerii Băncii Nemulțumirea lui a avut drept obiect și hotărârea Consiliului Băncii de a vinde acțiunile de tezaur ale Băncii unor societăți comerciale care activau concertat. Administratorii Băncii ignorau vădit interesele acționarilor Băncii prin decizia de a vinde acțiunile de tezaur unui grup de societăți comerciale necunoscute care activau în comun și concertat. Astfel, pachetul grupului de acționari care activau concertat a crescut cu numărul acțiunilor de tezaur. Din punct de vedere financiar, corporativ sau regulatoriu, Banca nu avea nevoie să vândă acțiunile de tezaur. Reprezentanții firmelor care au procurat acțiunile de tezaur au acaparat o parte din funcțiile principale de administrare a Băncii și, de fapt, conduceau Băncii. Urme și consecințe ale acestei gestionări neadecvate au avut un impact negativ în activitatea operațională a Băncii. Astfel, în 2016, în portofoliul de credite ale Băncii se găsesc foarte multe credite neperformante, ceea ce a cauzat necesitatea, conform legii, a creării unor provizioane din contul de profit net al Băncii.

24. Anterior, la Adunarea generală ordinară anuală a acționarilor Băncii, din 2014, dl Fetescu a ridicat personal pentru prima dată în istoria Băncii, întrebarea activității concertate a unui grup de acționari. Inițiativa dlui Fetescu a fost susținută de acționarii Băncii și foștii conducători ai acesteia, dna Natalia Vrabie și dl Grigore Furtună. În timpul acela conducerea Băncii, a acordat puțină atenție acestei întrebări, deși Adunarea generală a obligat Consiliului Băncii, de a studia problema și de a raporta acționarilor cu privire la activitatea concertată a grupului de acționari în cauză. La o adunare ulterioară a acționarilor, conducerea Băncii, a menționat că nu este posibil de depistat și de determinat activitatea și acțiunile concertate ale grupului respectiv. Însă faptele vorbeau de la sine: au avut loc activități și acțiuni concertate ale unui grup de acționari pe parcursul anilor 2013-2015. Abia mult mai târziu, în 2016, BNM a constatat că acest grup de acționari activa concertat și a luat măsuri administrative față de ei și față de membrii Consiliului Băncii, care au fost votați de acel grup care activa concertat față de Bancă.

5. Dl Fetescu a deținut anterior funcții de management public (în administrația publică) timp de 10 ani

25. După absolvirea Facultății de Drept a Universității de Stat din Chișinău⁹ (a se vedea *Anexa 12*), dl Fetescu a activat în calitate de instructor în Comitetul Executiv raional Ialoveni. El a fost ales în funcția de Președinte al Sindicatelor din instituțiile de stat din raionul Ialoveni, în care a activat mai mulți ani. În 1980, ca deputat al Consiliului orășenesc Codru, mun. Chișinău, dl Fetescu a fost ales în funcția de Vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului orășenesc Codru, mun. Chișinău, funcție care a deținut-o timp de 10 ani, până în anul 1990. În această perioadă a obținut o experiență bogată în administrația publică locală, în administrare fondurilor și finanțelor publice, în relațiile cu populația orașului Codru, în organizarea și efectuarea lucrărilor (de anvergură) de infrastructură în orașului Codru, mun. Chișinău. Toate funcțiile lui publice sunt reflectate în carnetul de muncă (*Anexa 13*).

6. Dl Fetescu a activat 15 ani ca șef de direcție al BC „Moldova–Agroindbank” S.A.

26. Din noiembrie 1990 și până în octombrie 2007, dl Fetescu a lucrat în cadrul Băncii, mai întâi ca jurist, iar apoi ca șef al Direcției juridice a Băncii (a se vedea *Anexa 13*).

⁹ Actualmente, Universitatea de Stat din Moldova.

27. De notat, că în anul 1990 a demarat restructurarea băncii "Agroprombank" a ex-URSS, astfel că, prin angajarea în noiembrie 1990 în calitate de jurist în această bancă, dl Fetescu a participat la acest proces, contribuind în virtutea atribuțiilor funcționale la constituirea Băncii. la data de 28 februarie 1991. În acele timpuri, când în bancă nu existau o secție, o direcție sau un departament juridic, funcțiile acestora erau îndeplinite de către jurist-consult, funcție pe care dl Fetescu a deținut-o la început. Însă din cei 17 ani de muncă la Băncii., 15 ani a activat în funcție de Șef de direcție (șef de secție) cu responsabilități în problemele juridice, financiare, comercial-bancare.

7. Dl Fetescu a contribuit la crearea și stabilirea inițială a BC „Moldova–Agroindbank” S.A.¹⁰

28. Perioada de constituire a Băncii, dar și etapa inițială de funcționare a acesteia în calitate de bancă comercială, ulterior cu capital exclusiv privat, a fost una complicată și anevoioasă, dar și deosebit de interesantă, necesitând atât aplicarea cunoștințelor anterioare, experiența de muncă profesională în organele administrației publice locale, pe care dl Fetescu o deținea, cât și adaptarea din mers la noile condiții de activitate, în mare parte în lipsa unui cadru legislativ și regulatoriu adecvat. În această perioadă dl Fetescu a contribuit la crearea cadrului de reglementare a activității Băncii, de efectuare a operațiunilor economico-financiare, inclusiv a operațiunilor de creditare și de atragere a resurselor/depozitelor. El a participat activ la instruirea specialiștilor, administratorilor cu rol-cheie în Bancă. A fost implicat în elaborarea Statutului Băncii, în perfecționarea continuă a cadrului normativ intern de activitate a Băncii, atât prin elaborarea regulamentelor interne, cât și prin avizarea celor elaborate de alte subdiviziuni ale Băncii în vederea asigurării conformității acestora cerințelor BNM și celor mai înalte standarde prudențiale. De asemenea, el a fost implicat în elaborarea documentației necesare pentru efectuarea tuturor emisiilor de acțiuni ale Băncii, înregistrarea lor, obținând în anul 2000 certificatul de calificare cu dreptul de a activa pe piața valorilor mobiliare. A elaborat și coordonat opiniile juridice emise de către Bancă către BERD (EBRD)¹¹ în scopul obținerii, utilizării și rambursării cu succes a creditului de 20 mln. dolari SUA de la BERD (EBRD).

29. O altă arie de activitate a dlui Fetescu în cadrul Băncii a fost apărarea intereselor Băncii în instanțele judecătorești și alte organe în domeniul efectuării operațiunilor cu carduri bancare, în domeniul dreptului muncii, dreptului civil, dreptului penal și, în deosebi, dreptului fiscal. În toate dosarele în care a reprezentat interesele Băncii, dl Fetescu a avut câștig de cauză. El a apărat Banca în mod profesional și competent în dosare complicate în toată această perioadă de 17 ani fără pierdere a cauzelor. Toate cele mai importante hotărâri ale Băncii erau avizate (contrasemnate) de el în calitate de șef de direcție.

30. În perioada activității dlui Fetescu la Băncii, aceasta a cunoscut o dezvoltare amplă, transformându-se într-o bancă modernă, în cea mai mare bancă din Moldova, cu operațiuni financiar-bancare în toate domeniile economice și sociale, cu o imagine și reputație internațională bună și o activitate financiar-economică stabilă.

¹⁰ Toate aceste fapte pot fi probate de către foștii Președinți ai BC „Moldova-Agroindbank” S.A., dna Vrabie Natalia și dnul Furtună Grigore, precum și de fostul Vicepreședinte, dnul Dobândă Nicolae.

¹¹ Banca Europeană pentru Reconstrucții și Dezvoltare.

8. Dl Fetescu are experiență de membru al consiliilor unor întreprinderi mari¹²

31. În perioada activității în cadrul Băncii, în perioada anilor '2000, el a exercitat funcția de membru al Consiliilor de administrare în fabricile de zahăr din Alexăndreni și Fălești din partea Băncii. În această perioadă întreprinderile respective au cunoscut o activitate de succes.

9. Dl Fetescu este avocat licențiat

32. În anul 2001, dl Fetescu a obținut licența pentru exercitarea profesiei de avocat care este în vigoare până astăzi (*Anexa 14*).

10. Dl Fetescu are experiență de administrator al unei societăți comerciale funcționale și prospere

33. În perioada anilor 2008-2012 (a se vedea *Anexa 15* și *Anexa 16*), dl Fetescu a exercitat funcția de administrator al societății comerciale „Fetescu X” S.R.L., la care este fondator (împreună cu soția), care a fost fondată în anul 1999, în formă de întreprindere individuală, ulterior, în 2006, reorganizată în societate cu răspundere limitată, care are în administrarea sa, între altele, un magazin și o cafenea. Compania are ca domeniu de activitate prestarea serviciilor de comerț și de alimentație publică. În calitate de administrator, dl Fetescu a asigurat managementul resurselor financiare și umane, relațiile cu organele de control ale statului și ale administrației publice locale. El a condus echipa de circa 12 angajați ai societății comerciale, care a înregistrat în această perioadă cifre de afaceri între 5.6 și 7.1 milioane de lei anual.

C. ANALIZA DREPTULUI APLICABIL

1. Dl Fetescu dispune de calificările, experiența și reputația ireproșabile prevăzute de lege și satisface pe deplin cerințele prevăzute de lege pentru funcția de membru al Consiliului

34. Dl Fetescu dispune de calificările, experiența, integritatea morală și reputația necesare prevăzute de normele legii și întrunește cu prisosință și excelență toate condițiile prevăzute de lege pentru funcția de membru al consiliului băncii. În aprecierea calificărilor, experienței, integrității morale și reputației dlui Fetescu, BNM trebuia să aibă o abordare legală, obiectivă și constructivă. În realitate, însă, BNM a încălcat prevederile constituționale și legale atunci când a adoptat Decizia nr. 19-0214-01/119/2891 și Hotărârea nr. 251, precum și Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii.

35. Calificările și cerințele față de membrii consiliului băncii sunt stabilite în articolul 7 alineatul (2) și articolul 21 ale Legii instituțiilor financiare (în versiunea în vigoare la data de 22 aprilie 2016 și la data de 28 iulie 2016). În baza acestei Legi, BNM a aprobat Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii (*aprobat prin Hotărârea BNM nr. 134 din 01.07.2010, publicat în Monitorul Oficial nr. 91-94 din 03.06.2011, în vigoare în versiunea în vigoare la data de 28 iulie 2016*). Așa cum prevăd normele constituționale, Regulamentul indicat mai sus trebuie să detalieze prevederile Legii instituțiilor financiare și nu trebuie să conțină dispoziții care să contravină acestei Legi.

¹² Faptul respectiv poate fi confirmat de către BC „Moldova-Agroindbank” S.A.

36. Articolul 7 alin. (2) și articolul 21 din Legea instituțiilor financiare, la care se referă BNM, prevăd următoarele:

Articolul 7. Decizia privind eliberarea licenței

[...]

(2) Banca Națională eliberează licență numai dacă este pe deplin convinsă că:

[...]

b) calificarea, experiența și integritatea morală a administratorilor, acționarilor cu cote substanțiale și achizitorilor potențiali sînt adecvate din perspectiva necesității asigurării unei administrări prudente și sănătoase și corespund business - planului și activităților financiare pentru care banca va primi licență. La evaluarea achizitorilor potențiali se au în vedere prevederile art.15–15/3;

Articolul 21. Exigențele față de administratori

Persoanele alese sau numite în funcția de administrator de bancă trebuie să corespundă criteriilor stabilite de Banca Națională privind calificarea, experiența, reputația în cercurile de afaceri, inexistența antecedentelor penale și a probelor care ar demonstra că au purtat răspundere la locurile anterioare de muncă pentru apariția de probleme financiare și administrative, inexistența mărturiilor de escrocherii financiare, de evaziune fiscală etc. Administratori ai băncii pot fi numai persoane fizice, cu excepția membrilor comisiei de cenzori ale căror împuterniciri pot fi delegate organizației de audit, dacă aceasta nu efectuează controlul de audit al băncii. Aceste persoane trebuie să fie confirmate de Banca Națională înainte de începerea exercitării funcției. Decizia privind o astfel de confirmare se emite în condițiile art. 7 alin. (2).¹³

37. Dl Fetescu întrunește pe deplin toate exigențele și condițiile stabilite în articolul 7 și articolul 21 din Legea instituțiilor financiare. Documentele care probează calificările, experiența, integritatea, reputația dlui Fetescu sunt anexate la Cererea de chemare în judecată. BNM nu a probat și nici nu poate proba contrariul.

38. Pct. 4 din Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii, la care se referă BNM, prevede următoarele:

4. Administratorul băncii trebuie:

1) să aibă capacitatea deplină de exercițiu;

2) să aibă studii și experiență de muncă prevăzute la pct. 7, 8, 12, 15, 15/1, 16, 16/1;

3) să aibă o reputație bună în cercurile de afaceri;

4) să nu aibă antecedente penale;

5) să nu aibă probe care ar demonstra că a purtat răspundere pentru apariția problemelor financiare și administrative la locurile anterioare de muncă, mărturii privind escrocheriile financiare sau evaziunile fiscale.

Reputația bună în cercurile de afaceri se consideră totalitatea informațiilor oficiale despre o persoană care confirmă profesionalismul, bună-credință, onorabilitatea și posedarea altor calități care dau asigurări că persoana dată în calitate de administrator

¹³ De notat, că art. 21 a avut un singur alineat până la modificarea lui Legea nr. 182 din 22.07.2016, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 256-264 din 12.08.2016. Totuși, modificările nu se aplică situației dlui Fetescu Xenofont, deoarece el a fost ales anterior datei intrării în vigoare a modificărilor.

al băncii va activa în conformitate cu legea și nu va acționa în periclitarea siguranței și credibilității băncii.

Probele care demonstrează că persoana a purtat răspundere pentru apariția de probleme financiare și administrative la locurile anterioare de muncă se consideră faptele documentate privind:

a) aplicarea față de persoană a sancțiunilor disciplinare, dacă nu a expirat termenul de validitate a acestora;

b) aplicarea față de persoană în ultimii 5 ani a măsurilor de răspundere juridică sub formă de amendă, privare de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau de a desfășura o anumită activitate, arest administrativ, obligare la repararea prejudiciilor materiale pentru contravenții, alte încălcări, cauzarea de prejudicii materiale, comise în exercitarea sau legate de exercitarea funcției anterioare;

c) retragerea în ultimii 10 ani de către Banca Națională a confirmării date administratorului;

d) nerepararea prejudiciului material cauzat sau, după caz, nelichidarea consecințelor contravențiilor, încălcărilor comise.

Mărturii privind escrocherii financiare, evaziuni fiscale se consideră faptele documentate privind aplicarea față de persoană a sancțiunilor pentru sustragerea/dobândirea bunurilor altei persoane prin furt, însușire, delapidare, înșelăciune, abuz de serviciu, abuz de încredere, precum și pentru evaziune fiscală.

Suplimentar la cerințele expuse mai sus, administratorul special și lichidatorul băncii în proces de lichidare trebuie să corespundă cerințelor prevăzute la art. 382 din Legea instituțiilor financiare.

39. Pct. 4 are un caracter general, referindu-se la toate categoriile de administratori, inclusiv la membrii consiliului băncii. Dl Fetescu întrunește condițiile prevederilor pct. 4.

40. Pct. 7 din Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii, la care se referă BNM, prevede următoarele:

7. Membrii consiliului băncii trebuie :

1) să posede studii superioare sau studii de cel puțin 1 an în domeniul științelor economice realizate la organizațiile internaționale, băncile de dezvoltare multilaterale sau la grupurile financiar-bancare internaționale;

2) să aibă minimum 3 ani în decursul ultimilor 10 ani vechime în muncă în funcții de administrator și/sau experiență similară funcției de administrator, și/sau experiență academică din domeniul științelor economice în decursul ultimilor 10 ani.

41. Pct. 7 al Regulamentului cu privire la exigențele față de administratorii băncii este unica prevedere în Regulament care determină cerințele solicitate pentru calificarea, experiența, integritatea, reputația membrului consiliului băncii. Dl Fetescu întrunește pe deplin toate aceste criterii indicate în pct. 7. În ultimii 10 ani până la alegerea sa în calitate de membru al Consiliului Băncii, dl Fetescu a lucrat:

(a) în calitate de șef de direcție la Bancă, care constituie "experiență similară funcției de administrator". Perioadei din ultimii 10 ani, prevăzute în pct. 7 al Regulamentului, în revin peste 1,5 ani de muncă în această funcție, care constituie experiență similară funcției de administrator.

(b) în calitate de administrator la societatea comercială „Fetescu X” S.R.L., funcție în care dl Fetescu s-a aflat mai mult de 3 ani. Doar aceasta experiență, considerată separat de altă experiență a dlui Fetescu, îl face pe dl Fetescu să corespundă în întregime prevederilor pct. 7 din Regulament.

Prin urmare, pct. 7 nu poate servi temei pentru respingerea dlui Fetescu de către BNM, iar BNM a greșit indicând că cerințele pct. 7 nu sunt întrunite.

42. În Decizia nr. 19-0214-01/119/2891 și în Hotărârea nr. 251, BNM face referință și la pct. 31 din Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii.¹⁴ Pct. 31 (în părțile sale relevante pentru prezentul caz) din Regulament prevede următoarele:

31. La adoptarea deciziei Băncii Naționale cu privire la confirmarea persoanei înaintate în funcție de administrator se va ține cont de reputația și experiența adecvată naturii, extinderii și complexității activității băncii, responsabilităților încredințate pentru asigurarea unei administrări prudente și sănătoase a băncii, precum și, în special, de următoarele situații:

1) constatarea în activitatea persoanei înaintate în funcție de administrator în ultimii 10 ani a următoarelor circumstanțe:

[...]

2) în perioada de activitate a persoanei în funcție de administrator într-o bancă față de această bancă au fost aplicate măsuri de remediere sau sancțiuni pentru încălcările sau neajunsurile ce țin de domeniul de activitate pentru care persoana dată a fost responsabilă;

3) exercitarea, fără confirmarea Băncii Naționale sau a autorității de supraveghere bancară din străinătate, în bancă a funcției pentru care, potrivit prevederilor legislației în vigoare, este prevăzută obligativitatea obținerii unei confirmări similare;

4) existența actelor auditului intern privind activitatea necorespunzătoare a persoanei respective;

5) participarea în perioada exercitării unei funcții de administrator într-o bancă la adoptarea și/sau realizarea unor decizii legate de activitatea acesteia, prin care s-a urmărit satisfacerea unor interese personale;

6) persoana se află sub urmărirea penală sau are calitatea de învinuit (inculpat)/contravenient în cadrul unui proces penal/contravențional, de subiect al unor proceduri legate de aplicare a sancțiunilor fiscale sau disciplinare.

7) existența, la data prezentării cererii, a creditelor (împrumuturilor) expirate acordate persoanei înaintate în funcția de administrator și/sau persoanei(lor) juridice private asupra căreia persoana înaintată în funcție de administrator exercită controlul sau le administrează.

43. Dl Fetescu întrunește pe deplin toate prevederile pct. 31 al Regulamentului cu privire la exigențele față de administratorii băncii.

¹⁴ De notat, că pct. 1 al Regulamentului cu privire la exigențele față de administratorii băncii a fost modificat de BNM la 10.11.2014 astfel, încât să creeze confuzia terminologică, că BNM aprobă persoana "înaintată în funcția de administrator" și nu persoana deja aleasă/numită în calitate de administrator, pe când în realitate, tocmai ultimul este cazul. Astfel, la pct 1, după cuvintele "alese/numite" au fost adăugate cuvintele "(în continuare - înaintate) în funcții de administratori". Or, termenul juridic "persoană aleasă în funcție" desemnează un lucru foarte diferit decât termenul juridic "persoană înaintată în funcție".

44. Totuși, pct. 31 din Regulament se referă la aceea, de ce va "ține cont" BNM la luarea deciziei sale. Deci, acest punct se referă la modul de luare a deciziei de către BNM, la procedura sa. Așadar, în mod normal, după ce BNM stabilește că prevederile pct. 7 sunt formal întrunite, BNM ia în considerație pct. 31, acest pct. 31 fiind unul de procedură și privește procedura BNM.

45. Pct. 31 în textul său general care stabilește regula, precum și în subpunctele 2)–7) nu se referă doar la perioada din ultimii 10 ani, ci la faptul dacă "*persoana înaintată în funcție de administrator*" are **pe fond** "*reputația și experiența adecvată naturii, extinderii și complexității activității băncii, responsabilităților încredințate pentru asigurarea unei administrări prudente și sănătoase a băncii*". Deci, la luarea deciziei sale, BNM este obligată de pct. 31 să stabilească dacă persoana dată are ca atare, pe fond, experiența și reputația adecvată pentru a face față responsabilităților care îi vor fi încredințate, dar nu formal și îngust, așa cum interpretează BNM în Decizia nr. 19-0214-01/119/2891 și în Hotărârea nr. 251. În Hotărârea nr. 251, BNM în mod eronat interpretează pct. 31, menționând că "*În special, potrivit ... pct. 31 din regulament, persoana înaintată în funcție de membru al consiliului băncii trebuie să aibă minimum 3 ani în decursul ultimilor 10 ani vechime în muncă în funcții de administrator și/sau experiență similară funcției de administrator...*". În realitate, pct. 31 nu conține un asemenea text.

46. Or, tocmai aici greșește BNM, înțelegând de fapt că dl Fetescu are o experiență vastă în domeniul bancar în funcții înalte și cunoaște foarte bine activitatea Băncii și că pct. 31 nu poate servi ca motiv de repudiare a dlui Fetescu. BNM interpretează și aplică eronat pct. 31 în situația concretă a dlui Fetescu pentru scopurile neaprobării lui în calitate de membru al Consiliului Băncii.

47. În plus, BNM interpretează eronat noțiunile de "*funcție de administrator*", "*experiență similară funcției de administrator*", "*angajat*".

48. În orice eventualitate, însă, toate cerințele din pct. 31 al Regulamentului, așa cum este descris mai jos, sunt întrunite de către dl Fetescu.

49. *Mai întâi*, trebuie indicat că dl Fetescu a activat o perioadă de 17 ani în funcții de administrare în Băncii, dintre care timp de 15 ani în funcția de șef de direcție a Băncii. El a fost literalmente unul dintre întemeietorii acestei bănci private la 28 februarie 1991 și la toate funcțiile sale în Bancă a dat dovadă de profesionalism, maturitate, constructivism, verticalitate și o înaltă moralitate. El și-a îndeplinit funcțiile sale cu diligența unui bun profesionist și a dat dovadă de loialitate față de Bancă, nu a admis conflicte de interese.¹⁵ În acest sens, un fapt grăitor este acela, că cele mai importante cauze juridice, civile și comerciale, în care a fost atunci implicată Banca, au fost cu succes rezolvate în favoarea Băncii prin angajamentul profesionist și constructiv al dlui Fetescu. Domeniile responsabilităților sale în Bancă au ținut de chestiuni juridice, financiare și comercial-bancare (domenii cheie, de altfel). El a elaborat documente și regulamente interne ale Băncii, a participat la luarea hotărârilor importante, curente și strategice în Bancă, a pus bazele sistemului guvernării corporative care funcționează și în prezent în Bancă. Dl Fetescu a participat în cooperarea Băncii cu instituțiile financiare internaționale, cu autoritățile statutului de diferite nivele, cu alte bănci.

50. În perioada activității sale la Bancă, aceasta a cunoscut o dezvoltare ascendentă, transformându-se într-o bancă modernă, în cea mai mare și mai ramificată bancă din Moldova, care are operațiuni financiar-bancare în toate domeniile economice și sociale. În acea perioadă, inclusiv prin contribuția dlui Fetescu, Banca a câștigat o imagine și reputație de bancă de încredere și stabilă.

¹⁵ Anexa 5.

51. În consecință, dl Fetescu cunoaște activitatea bancară din interior, atât la nivel micro, cât și la nivel macro, și este pe departe unul dintre cei mai calificați membri aleși ai Consiliului prin Decizia adunării generale din 22 aprilie 2016. Dl Fetescu deține experiența și reputația adecvată naturii, extinderii și complexității activității Băncii, responsabilităților încredințate Consiliului Băncii pentru asigurarea unei administrări prudente și sănătoase a Băncii. În Decizia nr. 19-0214-01/119/2891 și Hotărârea nr. 251, BNM ignoră complet această experiență, calificare și reputație ale dlui Fetescu, considerându-le *"nerelevante"*. BNM respinge nefondat și neîntemeiat un membru cu o largă experiență și calificări unice, care în totalitate corespund cerințelor din pct. 31 al Regulamentului. Fără să dea o apreciere obiectivă, echidistantă și neangajată a calificărilor, experienței și reputației dlui Fetescu, BNM califică în mod eronat și inadecvat calificările profesionale, experiența și reputația dlui Fetescu și interpretează în mod ilegal prevederile pct. 31 din Regulament.

52. *În al doilea rând*, dl Fetescu are o experiență unică și fructuoasă în calitate de membru al Consiliilor de administrație în fabricile de zahăr din Alexăndreni și Fălești. Însăși Banca l-a mandatat în perioada anilor '2000 să exercite funcția de membru al Consiliilor de administrație în aceste două fabrici de zahăr din partea Băncii. Acestea erau întreprinderi mari în acea perioadă, atât după numărul de personal, cât și după volumul de afaceri. Dl Fetescu și-a exercitat profesionist aceste funcții de membru al Consiliilor de administrație. De notat, că Banca a avut de câștigat enorm în rezultatul vânzării ulterioare a acțiunilor acestor două întreprinderi prospere. Conform pct. 31 din Regulament, BNM are o marjă de apreciere a calificărilor și experienței unui membru al consiliului și, prin urmare, BNM nu poate ignora aceste calificări și experiență ale membrului ales, dl Fetescu. Această experiență unică se încadrează în prevederile pct. 31 al Regulamentului, însă BNM a ignorat-o complet.

53. *În al treilea rând*, în aprecierea sa conform prevederilor articolul 31 din Regulament, BNM ignoră nejustificat experiența de cea mai înaltă calitate pe care dl Fetescu a acumulat-o în administrația publică locală. Între anii 1980 și 1990, dl Fetescu a activat în calitate de Vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului orașenesc Codru, mun. Chișinău și a reușit să organizeze și să realizeze o serie de obiective în constituirea infrastructurii orașului Codru. El a deținut și alte funcții în administrația raionului Ialoveni. Pentru un membru al Consiliului Băncii, o asemenea experiență și perspectivă ar trebui să fie doar un lucru foarte apreciat în discuțiile, dezbaterile și în luarea unor decizii în cadrul Consiliul Băncii.

54. *În al patrulea rând*, dl Fetescu și-a creat o afacere privată, care are în gestiunea sa un magazin și o cafenea, și pe care a administrat-o până în 2012. Deși din 2012 el nu mai este formal administrator, dl Fetescu continuă să fie activ implicat în activitatea acesteia, confruntându-se în mod curent și cotidian cu problemele specifice activității antreprenoriale din Moldova.

55. Este regretabil că în Decizia sa nr. 19-0214-01/119/2891 și Hotărârea nr. 251, BNM a abordat în mod formal experiența și calificările dlui Fetescu, selecționând-o și centrându-se în analiza sa în mod exclusiv pe experiența de administrator a dlui Fetescu în cadrul SC „Fetescu X” S.R.L. Or, conform pct. 31 din Regulament, această experiență nu poate fi izolată de cariera de succes a dlui Fetescu în sectorul bancar și în administrația publică. Din contra, această activitate denotă, că dl Fetescu este la moment o personalitate activă, implicată și informată și, ca atare, este calificată și potrivită să se implice activ în calitate de membru al Consiliului Băncii în activitatea statutară a acestuia.

56. *În al cincilea rând*, în Decizia nr. 19-0214-01/119/2891, BNM menționează problemele cu care se confruntă Banca. În calitate de acționar și membru al Consiliului Băncii, dl Fetescu în

întregime are înțelegere de aceste probleme și cunoaște bine sursele apariției acestor probleme.

57. În al șaselea rând, dl Fetescu a fost și anterior, în 2015, înaintat de câțiva acționari în funcția de membru al Consiliului Băncii. Într-adevăr, la Adunarea generală ordinară anuală a acționarilor Băncii din 24.04.2015, el a fost înaintat de către acționari și inclus în lista candidaților pentru funcția de membru al Consiliului Băncii. În urma alegerii prin vot cumulativ a întrunit în jur de 750.000 voturi și a fost plasat pe locul 8, nefiind astfel ales în funcția de membru al Consiliului. Câteva buletine de vot în favoarea dlui Fetescu au fost declarate nevalabile de către Comisia de numărare a voturilor. Dl Fetescu are temei de a bănuși că conducerea de atunci a Băncii a luat activ măsuri pentru a preveni ca voturi suficiente să fie acordate dlui Fetescu pentru a nu putea fi ales în funcția de membru al Consiliului.

58. La adunarea generală a acționarilor Băncii din 2015, dl Fetescu fost unul dintre puținii acționari care au criticat cu argumente conducerea Băncii, făcând referințe la fapte și nume concrete, inclusiv la persoane care au acționat contra intereselor Băncii.¹⁶ Pe de altă parte însă, deși la Adunarea generală anuală din 2015 au fost prezenți și reprezentanții BNM, BNM a aprobat în calitate de membru al Consiliului Băncii persoane care au fost votate de către acționarii care acționau concertat față de Bancă fără să aibă permisiunea BNM. Prin urmare, BNM îi incumbă responsabilitatea pentru unele probleme cu care s-a confruntat și se confruntă în prezent Banca. În Decizia nr. 19-0214-01/119/2891 și în Hotărârea nr.251, BNM încearcă să insinueze absolut nefondat și neinformată ideea că problemele cu care se confruntă în prezent Banca ar putea fi legate cumva cu activitatea dlui Fetescu de membru al Consiliului.

Obiectul criticii dlui Fetescu la Adunare generală anuală a acționarilor din 2015 a fost și hotărârea Consiliului Băncii de a vinde acțiunile de tezaur ale Băncii firmelor care activau concertat. De ce în 2014 și 2015 BNM a admis, și nu s-a oprit, vânzării acțiunilor Băncii în condiții absolut netransparente unor entități care activau concertat? De ce în 2015 BNM nu și-a exercitat funcțiile sale de supraveghere în modul prescris de lege?

59. Era în 2014, când dl Fetescu a ridicat la Adunarea generală anuală a acționarilor Băncii, pentru prima dată în istoria Băncii, subiectul activității concertate a unui grup de acționari ai Băncii.¹⁷ Poziția și inițiativa dlui Fetescu a fost susținută de acționarii Băncii care anterior au activat în funcții de conducere ai Băncii, dna Natalia Vrabie și dl Grigore Furtună. La acea Adunarea generală din 2014 au fost prezenți și reprezentanții BNM. De ce doar abia în 2016 BNM a constatat activități concertate ale unor acționari ai Băncii?

60. Experiența vastă în domeniul bancar a dlui Fetescu, capacitățile sale profesionale remarcabile, poziția sa activă și constructivă de acționar, calitățile sale de persoană integră și constructivă, întreaga sa activitate pe toate planurile nu poate fi tăgăduită prin opinii neinformate și neinspirate, care se conțin în Decizia nr. 19-0214-01/119/2891 și Hotărârea nr. 251, și nu pot fi reduse la neglijabil prin silogismele formale inadecvate care se conțin în aceste două acte emise de către BNM.

Capacitatea dlui Fetescu de a învăța și cunoaște lucruri noi nu a fost redusă de vârsta lui. El este apt de muncă, dispune de toate calitățile fizice, psihice, intelectuale pentru a face față funcției de membru al Consiliului Băncii, așa cum prevede pct. 31 din Regulament.

Fiind printre acționarii care au înființat Banca, dl Fetescu își dă bine seama despre locul și rolul Băncii în societate, în sistemul bancar al Republicii Moldova, despre perspectivele ei de

¹⁶ A se consulta Procesul-verbal al adunării generale anuale a acționarilor din 2015.

¹⁷ A se consulta Procesul-verbal al Adunării generale anuale a acționarilor din 2014.

dezvoltare, despre îmbunătățirea sistemului guvernării corporative existent, despre deciziile strategice care trebuie luate de Bancă.

61. În lumina celor indicate mai sus devine clar că dl Fetescu are experiența necesară și adecvată pentru a face față oricăror sarcini, activități și provocări, oricât de complexe s-ar dovedi acestea, în cadrul Consiliului Băncii. Experiența și calificările sale sunt pe măsura naturii, întinderii și complexității activității Băncii. Dl Fetescu întrunește toate condițiile prevăzute de Legea instituțiilor financiare și Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii. Deși pct. 31 din Regulament prevede clar care sunt criteriile de care BNM trebuie să țină cont, BNM a ignorat complet să ia în considerație calificarea, experiența și reputația dlui Fetescu în Bancă, ceea ce este o încălcare directă a prevederilor Legii instituțiilor financiare și a Regulamentului cu privire la exigențele față de administratorii băncii. Nu se cunoaște motivul pentru care BNM nu a luat în considerație experiența dlui Fetescu în cadrul Băncii și altă experiență relevantă, indicată mai sus.

62. În adoptarea Deciziei nr. 19-0214-01/119/2891 și Hotărârii nr. 251, BNM a indicat și invocat noi criterii și cerințe, care nu se conțin nici chiar în Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii. Aceste criterii sunt neobiective, limitative și discriminatorii în ceea ce privește calificarea și experiența membrului ales al Consiliului Băncii, dlui Fetescu. BNM s-a bazat pe aceste noi criterii extinse și cerințe pentru a refuza neîntemeiat confirmarea dlui Fetescu în funcția de membru al Consiliului. Astfel, BNM a indicat că *"... dl Fetescu Xenofont în decursul ultimilor 10 ani (anume în perioada 20.11.2008 - 28.02.2012) a activat ca administrator al unei societăți comerciale (S.C. "Fetescu X" SRL), a cărei activitate era prestarea serviciilor de comerț și alimentație publică și ai cărei indicatori economico-financiarți (mărimea capitalului activelor, datoriilor, numărul de angajați) și profilul de risc sînt incomparabili cu cele ale BC "Moldova-Agroindbank" S.A."* Aceste criterii nu se găsesc în Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii. Alte regulamente care ar conține asemenea criterii și cerințe nu au fost publicate de către BNM. BNM a conchis în mod formal, fără să îl examineze, fără să îl intervieveze sau să îl consulte în orice fel pe dl Fetescu,¹⁸ că experiența acestuia nu corespunde criteriilor din pct. 31 din Regulament. În realitate, experiența în calitate de administrator la SC "Fetescu X" SRL al dlui Fetescu s-a majorat, s-a îmbogățit, s-a extins. Experiența pe care el a acumulat-o de-a lungul activității sale profesionale îndelungate în calitate de manager în domeniul public, în domeniul bancar, în domeniul comercial, în domeniul juridic corespund cerințelor pct. 31 din Regulament. BNM trebuie să interpreteze pct. 31 din Regulament ca referindu-se la toate experiențele relevante pe care le deține dl Fetescu și care îl fac să fie un membru ales al Consiliului care poate face față sarcinilor care stau în față Consiliului. Conform pct. 31 din Regulament, se ține cont de toată experiența și reputație persoanei, nu doar de experiența și reputația în ultimii 10, așa cum eronat este interpretat de BNM. BNM nu poate să nege experiența dlui Fetescu, așa cum este descrisă mai sus și probată prin documente și fapte. BNM în mod premeditat nu acceptă experiența acestuia de cel mai înalt nivel pentru a nu-l aproba în calitate de membru ales al Consiliului.

2. BNM nu are dreptul să confirme sau respingă un membru ales al consiliului băncii, ci doar pe candidatul de pe lista candidaților pentru funcția de membru al consiliului băncii

63. BNM nu are dreptul să confirme sau să respingă un membru ales al consiliului băncii, ci doar pe candidatul de pe lista candidaților pentru funcția de membru al consiliului. Dacă și în măsura în care anumite prevederi ale Legii instituțiilor financiare permite confirmarea de către

¹⁸ BNM nici nu are proceduri (norme de procedură) de examinare, interviuare a candidaților la funcția de membru sau a membrilor consiliului băncii.

BNM a membrului ales al consiliului băncii, acele prevederi ale Legii instituțiilor financiare trebuie supuse controlului constituționalității de către Curtea Constituțională, iar Judecătoria sect. Râșcani, mun. Chișinău, este solicitată să transmită prezenta sesizare Curții Constituționale.

64. Ca acționar al Băncii, în conformitate cu articolul 25 al Legii privind societățile pe acțiuni,¹⁹ dl Fetescu are dreptul de a alege organele de conducere ale Băncii, precum și de a fi ales în organele de conducere ale Băncii, inclusiv în Consiliu, care este un organ al Băncii. Articolul 25 prevede din Legea privind societățile pe acțiuni (în părțile ei relevante pentru prezenta analiză):

Articolul 25. Drepturile acționarilor

(1) Acționarul are dreptul:

a) să participe la adunările generale ale acționarilor, să aleagă și să fie ales în organele de conducere ale societății;

[...]

65. Dreptul acționarului la vot și la administrarea societății comerciale, ale cărei acțiuni acționarul le deține, sunt elemente componente ale dreptului acționarului la proprietate, care este un drept fundamental garantat de Constituția Republicii Moldova.²⁰ Astfel, articolul 46 din Constituție prevede (în părțile lui relevante):

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

[...]

66. Dispoziții detaliate privind proprietatea în general se conțin în Codul civil²¹ (articolul 315 și următoarele), iar dispoziții speciale privind proprietatea asupra acțiunilor se conțin în Legea privind societățile pe acțiuni, Legea privind piața de capital²² și alte legi.

67. Dreptul de proprietate poate obliga la respectarea anumitor sarcini impuse de lege, poate fi restrâns prin lege sau drepturile unui terț.²³

68. În ceea ce privește restrângerile dreptului de proprietate, articolul 54 din Constituție prevede:

Articolul 54

Restriângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale,

¹⁹ Legea nr. 1134 din 02.04.1997.

²⁰ Adoptată la 29.07.1994.

²¹ Legea nr. 1107 din 06.06.2002.

²² Legea nr. 171 din 11.07.2012.

²³ A se vedea art. 46 alin. (5) din Constituție și art. 315 din Codul civil.

bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infrafracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
[...]

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

69. În consecință, dispozițiile legilor, hotărârilor, regulamentelor trebuie să nu depășească limitele restricțiilor impuse de normele constituționale susnumite.

70. Mai jos vom analiza că unele dispoziții legale și regulatorii limitează nejustificat dreptul de proprietate al acționarului (în elementul său care se identifică prin dreptul de a fi ales în consiliul societății comerciale respective) și, deci, încalcă normele constituționale indicate mai sus. Organele regulatorii ale statutului Republica Moldova, în speță BNM, trebuie să aibă o marjă de apreciere care nu trebuie să depășească limitele legale și constituționale. Totuși, în acest caz, BNM și-a depășit limitele sale legale și constituționale și a încălcat dreptul constituțional la proprietate al dlui Fetescu, precum și al altor acționari ai Băncii care l-au votat pe dl Fetescu la funcția de membru al Consiliului.

71. Adunarea generală din 22 aprilie 2016 l-a ales pe dl Fetescu în funcția de membru al Consiliului Băncii conform regulilor stabilite de legislația în vigoare. Acest lucru s-a făcut în conformitate cu articolul 66 alin. (1) din Legea privind societățile pe acțiuni, care prevede:

“(1) Membrii consiliului societății se aleg de adunarea generală...”.

72. Dl Fetescu a fost înaintat în calitate de candidat în funcția de membru al Consiliului Băncii în conformitate cu dispozițiile Legii privind societățile pe acțiuni. Lista candidaților a fost prezentată Adunării generale din 22 aprilie 2016. Articolul 52 alin. (1) din Legea privind societățile pe acțiuni prevede:

Articolul 52. Întocmirea ordinii de zi a adunării generale ordinare anuale a acționarilor
(1) Ordinea de zi a adunării generale ordinare anuale a acționarilor, lista candidaților în organele de conducere ale societății se întocmesc de consiliul societății, ținându-se cont, în mod obligatoriu, de cererile acționarilor care dețin cel puțin 5% din acțiunile cu drept de vot ale societății, precum și de cererile acționarilor prevăzute la art. 39 alin. (6).
[...]

73. Adunarea generală din 22 aprilie 2016 a confirmat lista candidaților la funcția de membru al Consiliului Băncii. Ulterior, Adunarea generală din 22 aprilie 2016 a votat candidații la funcția de membru al Consiliului și au ales membrii Consiliului. Votarea candidaților la funcția de membru în Consiliul Băncii s-a făcut prin vot cumulativ,²⁴ conform articolului 61 alin. (2) din Legea privind societățile pe acțiuni. Dl Fetescu a întrunit al treilea număr de voturi ca mărime (pondere) din cei 8 candidați din lista candidaților și, în consecință, conform articolului 66 alin. (9) al Legii privind societățile pe acțiuni, a fost ales membru în Consiliu Băncii.

²⁴ Conform dispozițiilor Legii privind societățile pe acțiuni, votul cumulativ este modalitatea de vot în alegerea membrilor consiliilor societăților pe acțiuni care are scopul de a întări puterea acționarilor minoritari de a alege un membru sau câțiva membri. Votul cumulativ permite acționarului să își dea toate voturile sale pentru un singur candidat la funcția de membru al consiliului sau să le împartă pentru doi și mai mulți asemenea candidați de pe lista candidaților înaintați. În general, votul cumulativ dă expresie sistemului reprezentării proporționale (nu sistemului majoritar).

74. Funcția lui de membru al Consiliului Băncii și exercitarea funcției de membru al Consiliului a început de la data intrării în vigoare a Hotărârii Adunării generale din 22 aprilie 2016. Într-adevăr, conform articolului 63 alin. (5) din Legea privind societățile pe acțiuni:

“(5) Hotărârea adunării generale a acționarilor intră în vigoare la data anunțării rezultatului votului, dacă prezenta lege, alte acte legislative sau hotărârea adunării generale nu prevede un termen mai tardiv de intrare a ei în vigoare”.

75. Dispoziția articolului 63 alin. (5) conține regula imperativă: hotărârea adunării generale intră în vigoare la data anunțării rezultatului votului și are efect de la acea dată. Dispoziția de mai sus indică că pot exista trei excepții de la regula imperativă, atunci când:

(i) Legea privind societățile pe acțiuni prevede un termen mai tardiv de intrare în vigoare a hotărârii adunării generale, sau

(ii) alte acte legislative prevăd un termen mai tardiv de intrare în vigoare a hotărârii adunării generale, sau

(iii) însăși Hotărârea Adunării generale 22 aprilie 2016 prevede un termen mai tardiv de intrare în vigoare.

76. În ceea ce privește excepțiile **(i)** și **(iii)**, nu există prevederi nici în Legea privind societățile pe acțiuni și nici în Hotărârea Adunării generale din 22 aprilie 2016 care ar prevedea un termen mai tardiv de intrare în vigoare (în tot sau în parte) a Hotărârii Adunării generale din 22 aprilie 2016.

77. Dat fiind că dl Fetescu a fost ales membru al Consiliului Băncii, în ceea ce privește excepția **(ii)**, mai jos se examinează dacă **(a)** Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei (Legea nr. 548-XIII din 21.07.1995), **(b)** Legea instituțiilor financiare (Legea Nr. 550 din 21.07.1995, publicată în Monitorul Oficial nr. 1 din 01.01.1996, în versiunea care exista la data de 22 aprilie 2016 și la data de 28 iulie 2016), **(c)** Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii conțin sau nu prevederi care ar amâna sau suspenda intrarea în vigoare (deci, ar întârzia sau amâna producerea efectelor) a hotărârilor adunărilor generale ale acționarilor băncilor care se referă la alegerea membrilor consiliilor băncilor.

78. În ceea ce privește **(a)** Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, aceasta nu conține nicio prevedere privind amânarea intrării în vigoare a hotărârilor adunării acționarilor băncilor care se referă la alegerea membrilor consiliului băncilor.

79. În ceea ce privește **(b)** Legea instituțiilor financiare, în Decizia nr. 19-0214-01/119/2891, BNM face referire la articolele 7 alineatul (2) și 21 din Legea instituțiilor financiare. De asemenea, Hotărârea nr. 251 face referire la articolul 21 din Legea instituțiilor financiare, ca la o prevedere care împiedică membrul ales să își exercite dreptul său de la data alegerii sale în funcția dată de către adunarea generală.

Articolul 7 alin. (2) are următorul conținut (în părțile sale relevante):

Articolul 7. Decizia privind eliberarea licenței

[...]

(2) Banca Națională eliberează licență numai dacă este pe deplin convinsă că:

[...]

b) calificarea, experiența și integritatea morală a administratorilor, acționarilor cu cote substanțiale și achizitorilor potențiali sînt adecvate din perspectiva necesității asigurării unei administrări prudente și sănătoase și corespund business - planului și activităților

financiare pentru care banca va primi licență. La evaluarea achizitorilor potențiali se au în vedere prevederile art.15–15/3;

Articolul 21 al aceleași Legi are următorul conținut:

Articolul 21. Exigențele față de administratori

Persoanele alese sau numite în funcția de administrator de bancă trebuie să corespundă criteriilor stabilite de Banca Națională privind calificarea, experiența, reputația în cercurile de afaceri, inexistența antecedentelor penale și a probelor care ar demonstra că au purtat răspundere la locurile anterioare de muncă pentru apariția de probleme financiare și administrative, inexistența mărturiilor de escrocherii financiare, de evaziune fiscală etc. Administratori ai băncii pot fi numai persoane fizice, cu excepția membrilor comisiei de cenzori ale căror împuterniciri pot fi delegate organizației de audit, dacă aceasta nu efectuează controlul de audit al băncii. Aceste persoane trebuie să fie confirmate de Banca Națională înainte de începerea exercitării funcției. Decizia privind o astfel de confirmare se emite în condițiile art. 7 alin. (2).²⁵

80. Nici o dispoziție din articolele 7 alin. (2) și 21 ale Legii instituțiilor financiare nu prevede amânarea intrării în vigoare a hotărârii adunării generale a acționarilor băncii (în tot sau în parte) de către BNM.

81. Articolul 21 propoziția 3 al Legii respective prevede că BNM trebuie să verifice și să confirme persoanele respective "înainte de începerea exercitării funcției".

82. Dat fiind că funcția de membru al consiliului băncii începe să fie exercitată la data alegerii în funcția de membru de către adunarea generală a acționarilor băncii, sintagma "înainte de începerea exercitării funcției" poate doar să însemne o etapă premergătoare, anterioară, precedentă hotărârii adunării generale a acționarilor băncii. La acea etapă nu există membri aleși ai consiliului băncii, ci doar candidați la funcția de membru al consiliului băncii, înaintați de acționari și pus pe lista candidaților pentru a fi aleși ca membri ai consiliului întocmită de consiliul băncii (conform articolului 52 alin. (1) din Legea privind societățile pe acțiuni). Așadar, conform articolului 21, BNM este obligată să confirme dacă candidații²⁶ la funcția de membru al consiliului băncii întrunesc sau nu condițiile articolului 7 alin. (2) și nu dacă membrii deja aleși ai consiliului băncii satisfac condițiile respective. În consecință, în cazul în care candidatul la funcția de membru nu întrunește condițiile prevăzute, decizia BNM în acest sens trebuie adusă la cunoștința băncii comerciale respective, și, prin urmare, candidatul nu va putea fi pus (sau menținut) pe lista candidaților pentru a fi ales în calitate de membru al consiliului băncii comerciale prin votul cumulativ al acționarilor băncii.

83. Din contra, aprobarea/respingerea de BNM a membrului deja ales în Consiliul Băncii, așa cum a avut loc în cazul dlui Fetescu, și nu a candidatului propus pe lista candidaților întocmită de Consiliul Băncii, așa cum conform Legii trebuia să procedeze BNM, este un act nul pe motiv de încălcare a dispozițiilor legale și ale Constituției, este un act reprobabil, exercitat de BNM cu rea-credință.

Chiar dacă în Scrisoarea sa nr. 19-0214-01/119/2891, BNM a indicat că

²⁵ De notat, că art. 21 a avut un singur alineat până la modificarea lui Legea nr. 182 din 22.07.2016, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 256-264 din 12.08.2016. Totuși, modificările nu se aplică situației dlui Fetescu Xenofont, deoarece el a fost ales anterior datei intrării în vigoare a modificărilor.

²⁶ Conform listei candidaților întocmită de consiliul băncii comerciale.

refuză să confirme candidatura dlui Xenofont Fetescu, în funcția de membru al Consiliului BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A.

totuși BNM a refuzat de fapt aprobarea nu a *candidaturii* dlui Xenofont Fetescu, ci a *membrului ales* în Consiliul Băncii, dlui Xenofont Fetescu. BNM a solicitat de la Bancă informația privind membrii aleși în Consiliul Băncii, și nu informația privind candidații la funcția de membri în Consiliul Băncii. Confuziile și inconsistențele BNM nu au doar o valoare administrativă nesemnificativă sau o valoare semantică, ci ele încalcă drepturile fundamentale ale acționarilor Băncii și drepturile Băncii însăși.

84. În consecință, nici Legea instituțiilor financiare nu conține dispoziții privind amânarea intrării în vigoare a hotărârilor adunării acționarilor băncilor care se referă la alegerea membrilor consiliului băncilor. În baza Legii instituțiilor financiare pot fi modificate doar deciziile consiliului băncii comerciale prin care a fost constituită lista candidaților la funcția de membru al consiliului.

85. De notat, că Legea instituțiilor financiare a fost modificată prin Legea nr. 182 din 22.07.2016, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 256-264 din 12.08.2016, adică după data ținerii Adunării generale din 22 aprilie 2016. Astfel, în articolul 19 a fost introdus un nou alineat (4) cu următorul conținut:

(4) Pentru confirmarea de Banca Națională a persoanelor alese sau numite în funcția de administrator în calitate de membru al consiliului, banca trebuie să înainteze cererea cu setul de documente, conform actelor normative în vigoare, în termen de cel mult 60 de zile lucrătoare de la alegerea sau numirea acestora, cu posibilitatea prelungirii de către Banca Națională a termenului dat cu 30 de zile în cazul existenței condițiilor obiective, care nu depind de persoana aleasă sau numită în funcția de administrator. În caz contrar, componența consiliului se consideră a fi redusă cu persoanele documentele cărora nu au fost prezentate la Banca Națională în termenul indicat.

Această dispoziție nouă din articolul 19 alin. (4) este în mod vizibil în contradicție cu articolul 21 din Lege, violează prevederile Constituționale.

86. În orice caz, modificările aduse Legii instituțiilor financiare prin Legea cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative nr. 182 din 22.07.2016 nu se aplică situațiilor de fapt și de drept în legătura cu alegerea dlui Fetescu în funcția de membru al Consiliului Băncii, deoarece normele Legii nr. 182 nu au efect retroactiv.

87. Totuși, dacă și în măsura în care propoziția a 3-a a articolului 21 al Legii instituțiilor financiare (*"Aceste persoane trebuie să fie confirmate de Banca Națională înainte de începerea exercitării funcției."*) este aplicată și interpretată ca referindu-se la membrii aleși ai consiliului băncii și nu la candidații pentru funcția de membru al consiliului, atunci această prevedere a propoziției a 3-a a articolului 21 contravine articolului 54, precum și articolelor 9, 46, 127 ale Constituției. Propoziția a 3-a a articolului 21 al Legii instituțiilor financiare prezintă o limitare și suprimare nejustificate a dreptului de proprietate (inclusiv a dreptului de vot, dreptului de a fi ales în organele societății comerciale, care fac parte din conținutul dreptului de proprietate asupra acțiunilor deținute în societatea comercială), a ingerinței neadecvate a BNM în dreptul de proprietate. Aprobarea de către BNM a membrilor deja aleși ai consiliului băncii comerciale contravine însăși conceptului (esenței) de vot, de acționar, de proprietate asupra acțiunii. Prevederea propoziției a 3-a a articolului 21 creează incertitudini în economia națională și prin urmare contravine articolului 126 alineatul (2) al Constituției. Într-adevăr, băncile comerciale

trebuie să aibă organe funcționale, formate conform voinței acționarilor, care să își exercite drepturile și obligațiile conform dispozițiilor legale. Prin confirmarea membrilor aleși (și nu a candidaților) în consiliul băncii, BNM violează ordinea publică (ordinea economică) a statului, principiile guvernantei corporative.

88. În ceea ce privește (c) Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii, în versiunea anterioară de până la modificarea făcută de BNM prin Hotărârea 220 din 14.11.2013,²⁷ acesta la fel confirma analiza și constatările de mai sus pe marginea prevederilor Legii instituțiilor financiare. Însă, sintagma „*înaintate în funcție de administrator*” din versiunea anterioară a Regulamentului cu privire la exigențele față de administratorii băncii a fost înlocuită BNM, prin folosirea unei ingeniozități lingvistice, cu sintagma „*alese/numite (în continuare – înaintate) în funcții de administratori*”.²⁸ De notat, că „*ales/numit*” nu înseamnă „*înaintat*”. Prin această ingeniozitate lingvistică, BNM a introdus o prevedere nulă *ab initio*, care trebuie să fie declarată ca fiind în contravenție cu spiritul și litera Legii instituțiilor financiare.²⁹ Prin acest Regulament, BNM intervine și se amestecă ilegal și nejustificat în drepturile acționarilor Băncii, în special în dreptul de vot al acționarilor. În special, BNM a folosit acest Regulament pentru a îngrădi ilegal și nejustificat dreptul acționarului Fetescu, care a fost ales în calitate de membru al Consiliului Băncii.³⁰

89. În versiunea sa curentă la data de 28 iulie 2016, Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii contravine literal articolului 21 alineatul (1) al Legii instituțiilor financiare, deoarece prevede confirmarea sau refuzarea confirmării membrului ales al consiliului băncii. Regulamentul, de asemenea, contravine articolului 63 alineatul (5) din Legea privind societățile pe acțiuni, care prevede intrarea în vigoare a hotărârii adunării generale la data anunțării rezultatului votului. Așadar, fiind un act al BNM, Regulamentul are o putere juridică inferioară dispozițiilor Legii instituțiilor financiare și Legii privind societățile pe acțiuni și nu poate stabili derogări de la aceste legi. BNM și-a depășit vădit autoritatea și puterea sa regulatorie. Prin urmare, Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii

²⁷ Pct. 1 alin. 1) din Hotărârea BNM nr. 220 din 14.11.2013 are următorul conținut: „1) *La punctul 1 cuvintele „înaintate în funcție de administrator,” se substituie cu textul „alese/numite (în continuare – înaintate) în funcții de administratori, numire a administratorilor speciali și lichidatorilor băncii în proces de lichidare,”*. Modificările făcute prin Hotărârea BNM nr. 220 la pct. 1 din Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii trebuie să fie declarate nule, pe motivă că ele contravin legii și Constituției.

²⁸ În înțelesul normativ și normal al sintagmei „*înaintate în funcție de administrator*”, care se conținea în versiunea anterioară a Regulamentului cu privire la exigențele față de administratorii băncii (până la emiterea Hotărârii BNM nr. 220 din 14.11.2013), pct. 31 și pct. 32 ale Regulamentului respectiv reglementau confirmarea/respingerea candidaților la funcția de membru al consiliului, nu însă a membrilor aleși ai consiliului băncii comerciale. Astfel, în sensul pct. 31, persoană înaintată în funcție de administrator însemna un candidat la funcția de administrator, însă nicidecum un administrator deja ales sau numit de cei care au dreptul să-l aleagă sau numească în instituția financiară. Pct. 31 utiliza sintagma „*confirmarea persoanei înaintată în funcție de administrator*”, care obliga BNM, la adoptarea deciziei, să confirme/refuze să confirme *candidatul înaintat la funcția de membru al consiliului*. Pct. 31 nu atribuia BNM dreptul sau discreția să confirme *membrul ales al consiliului* băncii comerciale. La fel, sintagma din art. 32 „*refuză confirmarea [...] persoanei înaintate în funcție de administrator al băncii*” confirma că BNM putea să refuze doar candidatura unei persoane la funcția de membru al consiliului la etapa când fusese trecut în lista candidaților pentru a fi ales în funcția de membru al consiliului, dar nu putea să refuze statutul de membru ales în consiliul băncii, care este un drept deja obținut (drept dobândit, drept actual, drept perfect, drept câștigat) prin hotărârea adunării generale, dar nu o simplă expectativă. În orice caz, începând cu data hotărârii adunării generale la care se decidea alegerea membrului consiliului băncii comerciale, acesta devenea un membru plenipotențiar al consiliului.

²⁹ În primul rând, art. 21 din Legea instituțiilor financiare. Probabil din ironie, în Preambulul Hotărârii BNM nr. 220 din 14.11.2013 se face trimitere la art. 21 din Legea instituțiilor financiare.

³⁰ Această imixtiune ia forma reglementării de către BNM care depășește limitele stabilite de lege și Constituție.

este nul. De asemenea, Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii limitează nejustificat dreptul la proprietate a acționarilor, care este un drept fundamental.

90. Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii prezintă o limitare și suprimare nejustificate a dreptului de proprietate (inclusiv a dreptului de vot, dreptului de fi ales în organele societății comerciale, care fac parte din conținutul dreptului de proprietate asupra acțiunii deținute în societatea comercială). Aprobarea de către BNM a membrilor deja aleși (și nu a candidaților la funcția de membru) ai consiliului băncii comerciale contravine însăși conceptului (esenței) de vot, de acționar, de proprietate asupra acțiunii. Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii creează incertitudini în economia națională și prin urmare contravine articolului 126 alineatul (2) al Constituției. Într-adevăr, băncile comerciale trebuie să aibă organe funcționale, formate conform voinței acționarilor, care să își exercite drepturile și obligațiile conform dispozițiilor legale. Prin confirmarea membrilor aleși (și nu a candidaților) în consiliul băncii, BNM violează ordinea publică (ordinea economică) a statului, principiile guvernantei (guvernării) corporative. Ceea ce trebuie să prevadă Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii este confirmarea candidatului la funcția de membru al consiliului băncii, așa cum se întâmplă în toate statele cu sistemul bancar dezvoltat, în care drepturile de vot nu sunt suprimate, nu sunt considerate o formalitate pe care banca națională poate să o ignore.

91. Mai mult, BNM nu a stabilit reguli de procedură în cadrul cărora să examineze, intervieveze candidații la funcția de membru al consiliului băncii. Omișiunea de a stabili reguli de procedură prezintă o limitare a drepturilor fundamentale a proprietarilor acțiunilor băncilor comerciale.

92. În consecință, Hotărârea Adunării generale din 22 aprilie 2016 nu poate fi amânată sau modificată, în partea care îl privește pe dl Fetescu, de către BNM prin Decizia nr. 19-0214-01/119/2891. Dl Fetescu nu este candidat la funcția de membru,³¹ așa cum se indică în Decizia nr. 19-0214-01/119/2891, ci membru ales și plenipotențiar al Consiliului Băncii și, conform Legii instituțiilor financiare și Legii privind societățile pe acțiuni, el a intrat în exercițiul funcției sale de membru al Consiliului la data de 22 aprilie 2016.

93. De notat, că, așa cum este menționat mai sus, dl Fetescu este o persoană calificată, cu experiență necesară, care întrunește toate condițiile de fond pentru a fi membru în Consiliul Băncii. De notat, de asemenea, că prezentul caz este diferit de cazul în care BNM ar suspenda un membru al consiliului unei bănci comerciale, pe motiv de necompetență sau de încălcări ale legislației. În acest caz, dl Fetescu a produs probe că el deține toate calificările, experiența și integritatea morală necesare pentru a fi membru al Consiliului Băncii.

94. Subsemnatul reține că Banca este o instituție financiară comercială autohtonă importantă pentru sistemul bancar din Republica Moldova, deci este o bancă autohtonă de importanță sistemică. Reclamantul nu contestă funcțiile și împuternicirile constituționale ale BNM de supraveghere asupra Băncii pentru a menține și îmbunătăți performanțele și activitățile acesteia ca parte sistemului bancar autohton. BNM, totuși, trebuie să își exercite funcțiile și împuternicirile de supraveghere bancară în conformitate cu legile și Constituția Republicii Moldova, cu standardele Băncii Reglementelor Internaționale (cunoscute ca standarde Basel III, Pilonul 2, Guvernarea Corporativă a băncii, principiile de la 1 la 3, a se vedea *Anexa 17*) și exigențele Fondului Monetar Internațional. În acest context, Reclamantul constată, că Decizia nr. 19-0214-01/119/2891 și Hotărârea nr. 251 sunt o expresie a încălcării de BNM a

³¹ În Decizia nr. 19-0214-01/119/2891 se conține următorul text: „[...] refuză să confirme candidatura dlui Fetescu Xenofont în funcția de membru al Consiliului [...]” (sublinierea noastră).

prevederilor legale și constituționale, a standardelor enunțate mai sus (a se vedea *Anexa 17*) o restrângere a unor drepturi și libertăți fundamentale ale dlui Fetescu, ale acționarilor, care l-au propus și votat pe dl Fetescu în funcția de membru al Consiliului Băncii, ale tuturor acționarilor Băncii, care în Adunarea generală din 22 aprilie 2016 l-au considerat pe dl Fetescu ca fiind membru ales în Consiliu, ale Băncii însăși.

95. Un echilibru just trebuie atins și păstrat între obiectivele reguletoare pentru stabilitatea financiară și protecția deponenților, pe de o parte, și drepturile acționarilor băncii comerciale, pe de altă parte. În acest caz, prin Decizia nr. 19-0214-01/119/2891 și Hotărârea nr. 252, testul echilibrului just menționat mai sus este distorsionat de BNM prin neglijarea drepturilor și intereselor acționarilor minoritari (persoane fizice) ai Băncii, actele BNM neasigurând nici scopurile stabilității financiare și nici protecției deponenților Băncii.

96. BNM și-a depășit autoritatea sa regulatorie, care este prescrisă de legi și Constituție, prin aceea că actele sale, contestate de către Reclamant în Cererea de chemare în judecată, sunt arbitrare, exprimă un capriciu al BNM, un abuz al puterii discreționare, nu sunt în conformitate cu prevederile legale, sunt contrare Constituției, constituie un exces de putere (de autoritate), emise fără a ține cont de procedurile prevăzute, emise fără constituirea unor proceduri adecvate care ar permite exercitarea drepturilor de către membrii independenți ai consiliului băncii, emise fără a fi bazate pe faptele relevante în cauză și fără a fi justificate de faptele respective.

97. Prin respingerea membrului ales al Consiliului Băncii, dlui Fetescu, și nu, așa cum ar fi fost în mod normal cazul, a candidatului introdus pe lista candidaților la funcția de membru al Consiliului, dlui Fetescu, BNM încalcă dreptul de vot al unor acționari ai Băncii, care și-au dat votul cumulativ pentru candidatura dlui Fetescu și au reușit să-l aleagă membru în Consiliul Băncii; încalcă dreptul dlui Fetescu, în calitate de acționar și membru ales în Consiliul Băncii.

98. Dacă articolul 21 propoziția 3 al Legii instituțiilor financiare (*"Aceste persoane trebuie să fie confirmate de Banca Națională înainte de începerea exercitării funcției."*) se aplică și se interpretează ca referindu-se la membrii aleși ai consiliului băncii, și nu la candidații la funcția de membru al consiliului băncii, atunci articolul 21 al Legii instituțiilor financiare, precum și Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii, contravin prevederilor și principiilor **Băncii Reglementelor Internaționale** (cunoscute ca standarde **Basel III**, Pilonul 2, Guvernarea Corporativă a băncii, principii de la 1 la 3, a se vedea *Anexa 17*). Astfel, punctele 50 și 51 ale principiului 2 – Componenta și calificările consiliului de administrație³² – al standardelor Basel III prevăd următoarele (a se vedea *Anexa 17*):

³² **Principe 2 – Composition et qualifications du conseil d'administration**

Les membres du conseil d'administration doivent, individuellement et collectivement, posséder, à tout moment, les qualifications voulues pour remplir leurs missions. Ils doivent être conscients de leur rôle en matière de surveillance et de gouvernance et être capables de porter un jugement avisé et objectif sur les activités de la banque.

Composition du conseil d'administration

47. Le conseil d'administration doit être à même d'exercer ses fonctions et sa composition doit permettre une surveillance efficace. À cette fin, le conseil d'administration doit compter un nombre suffisant d'administrateurs indépendants.

48. Le conseil d'administration doit être composé de personnes qui présentent une combinaison équilibrée d'aptitudes, de diversité et d'expérience et qui, collectivement, possèdent les qualifications nécessaires, compte tenu de la taille, de la complexité et du profil de risque de la banque.

49. Il convient de tenir compte des critères suivants pour déterminer si le conseil d'administration dans son ensemble détient les qualifications voulues :

- afin de favoriser la pluralité des points de vue, les membres du conseil d'administration doivent disposer de connaissances variées et d'une vaste expérience dans des domaines d'intérêt pour la banque et avoir suivi des parcours différents. Parmi les domaines de compétence pertinents figurent, entre autres, les marchés de capitaux,

50. Consiliul trebuie să aibă un proces clar și riguros pentru identificarea, evaluarea și selectarea candidaților pentru consiliu. Cu excepția cazului în care legea prevede altfel, consiliul (nu managementul executiv) desemnează candidații pentru funcția de membru al consiliului și promovează planificarea corespunzătoare a succesiunii membrilor consiliului.

51. Procesul de selecție trebuie să includă verificarea faptului dacă candidații pentru consiliu:

l'analyse financière, les questions de stabilité financière, l'information financière, les technologies de l'information, la planification stratégique, la gestion des risques, les politiques de rémunération, la réglementation, la gouvernance d'entreprise et la gestion ;

- le conseil d'administration pris dans son ensemble doit avoir une compréhension raisonnablement bonne de l'économie et des marchés à l'échelle locale, régionale et, si nécessaire, mondiale, ainsi que de l'environnement légal et réglementaire. S'il y a lieu, une expérience internationale doit également être prise en compte ;
- par son attitude, chaque membre du conseil d'administration doit faciliter la communication, la collaboration et le débat critique dans le processus de décision.

Processus de sélection et qualifications des membres du conseil

50. Chaque conseil d'administration doit être doté d'un processus clair et rigoureux d'identification, d'évaluation et de sélection des candidats. Sauf disposition légale contraire, le conseil d'administration (et non la direction) désigne¹⁷ les candidats et encourage l'élaboration d'un plan adéquat de succession de ses membres.

51. Il convient de s'assurer, durant le processus de sélection, que les candidats : i) possèdent les connaissances, les compétences, l'expérience et, en particulier dans le cas des administrateurs non dirigeants, l'indépendance nécessaires à leurs fonctions compte tenu des activités et du profil de risque de la banque ; ii) ont des antécédents caractérisés par l'intégrité et une bonne réputation ; iii) disposent du temps suffisant pour exercer pleinement leurs responsabilités et iv) ont les qualités requises pour favoriser une bonne interaction entre les membres du conseil.

52. Aucun conflit d'intérêts ne doit entraver la capacité des candidats à exercer leurs fonctions en toute indépendance et objectivité ni les soumettre à une influence illégitime :

- émanant d'autres personnes (membres de la direction ou actionnaires, par exemple) ;
- résultant de postes actuels ou occupés par le passé ;
- procédant de relations de nature personnelle, professionnelle ou économique avec des membres du conseil d'administration ou de la direction (ou avec d'autres entités du groupe).

53. Si un membre du conseil d'administration en vient à ne plus détenir les compétences nécessaires à l'exercice de ses fonctions ou à ne plus assumer correctement ses responsabilités, le conseil doit prendre les mesures qui s'imposent dans le respect de la loi (par exemple, en informer l'autorité de contrôle bancaire).

54. La banque doit disposer d'un comité des nominations, ou d'un organe semblable, qui comprenne un nombre suffisant d'administrateurs indépendants et qui sélectionne et désigne les candidats en tenant compte des critères énoncés plus haut. Le comité des nominations et les autres comités du conseil sont présentés plus en détail au paragraphe 77.

55. Pour permettre aux membres du conseil d'administration d'acquérir, de tenir à jour et d'approfondir les connaissances et les compétences requises et de bien s'acquitter de leurs responsabilités, le conseil doit veiller à ce que ses membres participent à une formation à leur arrivée et puissent accéder à une formation continue sur des questions d'intérêt pour la banque, ce qui peut mobiliser des ressources internes ou externes. Le conseil doit consacrer le temps et les ressources, financières notamment, nécessaires à la réalisation de cet objectif de formation et faire appel à des spécialistes externes si besoin. Des efforts plus importants doivent être déployés pour offrir une formation et une actualisation des connaissances aux membres ayant une expérience plus limitée dans le domaine financier et en matière de risque et de réglementation.

56. Lorsque les actionnaires ont le droit de nommer des membres du conseil d'administration, celui-ci doit s'assurer que ces personnes comprennent bien leurs obligations. Les membres du conseil d'administration ont des responsabilités vis-à-vis des intérêts de la banque dans son ensemble, indépendamment de l'instance qui les nomme. Dans le cas où des membres du conseil d'administration sont désignés par un actionnaire détenant une majorité de contrôle, le conseil d'administration souhaitera peut-être mettre en place des procédures spécifiques ou mener des examens périodiques pour s'assurer que les missions du conseil sont dûment remplies par l'ensemble des membres.

¹⁷ Le Comité est conscient que, dans certaines juridictions, les actionnaires ou d'autres parties prenantes ont le droit de désigner des membres du conseil ou d'approuver leur désignation. Dans ce cas aussi, le conseil d'administration doit faire tout ce qui est en son pouvoir pour s'assurer que les membres sélectionnés sont qualifiés pour le poste.

(i) posedă cunoștințele, competențele, experiența și, mai ales în cazul administratorilor non-executivi, independență necesară de gândire, ținând cont de responsabilitățile care le revin în consiliu și în lumina profilului de afaceri și de risc al băncii;

(ii) au demonstrat o bună reputație și integritate;

(iii) să aibă timp suficient pentru a exercita pe deplin responsabilitățile care le revin; și

(iv) au capacitatea de a promova o bună interacțiune între membrii consiliului.

99. Așadar, conform acestor principii și standarde (Basel III), toate procedurile se referă la candidați, nu la membrii aleși. BNM trebuie să își aducă actele, regulamentele și hotărârile sale în conformitate cu principiile Basel III. De asemenea, legislația trebuie să fie în conformitate cu principiile și standardele Basel III, pe care BNM trebuie să le implementeze.

100. Aparent, pct. 31 al Regulamentului a preluat din limbajul textului pct. 50 și pct. 51 standardelor Basel III, dar în mod eronat și distorsionat, Regulamentul le aplică pentru membrii aleși ai consiliului și nu pentru candidații la funcția de membru al consiliului. Alte state, precum și băncile naționale ale acestora, au implementat corect principiile și standardele Basel III și le aplică cu privire la candidații pentru funcția de membru al consiliului. Doar BNM violează principiile și standardele Basel III, creând astfel situații de incertitudine și neglijarea a dreptului de proprietate.

101. Reclamantul notează, că la momentul când am fost candidat la funcția de membru al Consiliului, deci în perioada de la momentul înaintării în calitate de candidat și până la momentul alegerii mele în calitate de membru al Consiliului, nici BNM și nici Banca nu au făcut careva obiecții cu privire la calificarea mea, experiența mea, reputația mea în cercurile de afaceri. Prin urmare, în lipsa unor asemenea obiecții, eu, în calitate de candidat, am întrunit toate aceste criterii de calificare, experiență și reputație în afaceri. În plus, eu am probat cu documente că întrunesc toate criteriile cerute de legislație.

102. În **jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului** (în cele ce urmează „CtEDO”), imixtiunea instituțiilor statului în dreptul de vot³³ al acționarului, inclusiv în efectele acestuia, este considerată o imixtiune în dreptul de proprietate asupra acțiunii, care este un drept garantat în conformitate cu articolul 1 (protecția proprietății) al Protocolului 1 la CEDO. În *Olczak v. Poland*, CtEDO a observat că „o participațiune într-o societate este un obiect complex. Ea certifică, că titularul său posedă o cotă-parte în capitalul societății împreună cu drepturile corespondente. Aceasta cuprinde dreptul la o parte din bunurile societății în cazul în care aceasta este lichidată, dar în egală măsură alte drepturi necondiționate, în special drepturi de vot și dreptul de a influența conduita societății”.³⁴ În acel caz, CtEDO a mai amintit, că în *Sovtransavto Holding v. Ukraine* ea a notat că acțiunile în societățile deschise au fără îndoială o

³³ Under the Court’s current jurisprudence, shareholders are not “victims” unless the injury directly harms shareholder property, or violates one of the legal rights that shareholders enjoy, such as dividends issued, voting rights,

³⁴ *Olczak v. Poland* (Application No. 30417/96). În acea cauză, CtEDO confirma și citează din opinia Comisei Europene pentru Drepturile Omului emisă anterior în *Company S. and T. v. Sweden* (Application No. 11189/84), care indica: „[...] the Commission observes that a company share is a complex thing. It certifies that the holder possesses a share in a company together with the corresponding rights. This is not only an indirect claim on company assets but other rights, especially voting rights and the right to influence the company, may follow the share. In these circumstances the Commission would not exclude that the applicant may claim to be a victim of an alleged violation of Article 1 of Protocol No. 1 [...]”. CtEDO a reiterat aceeași opinie în *Marini v. Albania* (Application No. 3738/02).

valoare economică și, de aceea, trebuie să fie considerate ca „bunuri” în sensul articolului 1 al Protocolului 1 la Convenție.³⁵

103. În drept comparat soluția este aprobarea de către băncile naționale (băncile centrale) a candidaților și nu a membrilor aleși în consiliile de supraveghere (consiliile de administrație) ale băncilor. Asta deoarece statele străine aplică adecvat și respectă obligațiile lor de a urma principiile și standardele Basel III. Nu membrii aleși în consiliu, ci candidații la funcția de membru în consiliu trebuie să fie confirmați sau respinși de autoritatea centrală de supraveghere bancară.

104. Astfel, pentru comparație, în dreptul Federației Ruse, conform articolului 11.1 partea 7 din Legea Federației Ruse cu privire la bănci și activitatea bancară,

*”pentru a obține acordul Băncii Rusiei, instituția de credit trebuie să depună Băncii Rusiei o cerere de aprobare a candidaților pentru posturile, indicate în partea a șasea din prezentul articol, și să prezinte informațiile și documentele prevăzute la punctul 8 din prima parte a articolului 14 din prezenta Lege federală. Banca Rusiei în termen de o lună de la data primirii acestor documente să acordul pentru numirea (alegerea) sau prezintă un refuz motivat în scris conform temeiurilor, prevăzute de articolul 16 din prezenta Lege federală. În același timp termenele prevăzute în aliniatele cinci, opt - unsprezece, cincisprezece și șaisprezece ale punctului 1 al primei părți a articolului 16 din prezenta Lege federală se calculează în raport cu ziua primirii documentelor menționate anterior de către Banca Rusiei. Refuzul Băncii Rusiei de a consimți la numirea (alegerea) candidatului poate fi atacat de acesta în instanța de judecată”.*³⁶ (sublinierea noastră).

105. Așadar, în **Federația Rusă**, candidatul la funcția de membru al consiliului băncii, dar nu membru deja ales al consiliului băncii, trebuie să fie confirmat de Banca Centrală a Rusiei.

106. Pentru comparație, în dreptul **Republicii Belarus**, conform legilor și actelor Băncii Naționale a Belarus, candidatul la funcția de director independent (adică candidatul la funcția de membru al consiliului) al băncii trebuie să fie aprobat de către Banca Națională a Belarus, nu însă membru deja ales. Astfel, conform punctelor 4.1, 6 ale INSTRUCȚIEI *”Cu privire la procedura efectuării evaluării corespunderii cerințelor de calificare și (sau) cerințele de reputație în afaceri solicitate de la conducătorul, contabilul-șef, adjuncții lor, membrilor organelor de conducere ale băncii, societatea pe acțiuni de tip deschis ”Banca de Dezvoltare a Republicii Belarus”, instituției creditar-financiare nebankare, atestării la dreptul de a obține certificatul de contabil profesionist al băncii și confirmării calificării persoanelor, care dețin acest certificat”*

³⁵ A se vedea *Sovtransavto Holding v. Ukraine* (Application No. 48553/99).

³⁶ Legea federală din 02.12.1990 N 395-1 (versiunea din 03.07.2016) *”Cu privire la bănci și activitate bancară”* (Федеральный закон от 02.12.1990 N 395-1 (ред. от 03.07.2016) *”О банках и банковской деятельности”*).
[...]

Статья 11.1. Органы управления кредитной организации

[...]

Для получения согласия Банка России кредитная организация обязана направить в Банк России ходатайство о согласовании кандидатов на должности, указанные в части шестой настоящей статьи, и представить сведения и документы, предусмотренные пунктом 8 части первой статьи 14 настоящего Федерального закона. Банк России в месячный срок со дня получения указанных документов дает согласие на назначение (избрание) или представляет мотивированный отказ в письменной форме по основаниям, предусмотренным статьей 16 настоящего Федерального закона. При этом сроки, установленные абзацами пятым, восьмым - одиннадцатым, пятнадцатым и шестнадцатым пункта 1 части первой статьи 16 настоящего Федерального закона, исчисляются по отношению ко дню получения указанных документов Банком России. Отказ Банка России в согласии на назначение (избрание) кандидата может быть обжалован им в судебном порядке.

[...]

(aprobată prin Hotărârea Conducerii Băncii Naționale a Republicii Belarus Nr. 669 din 19.12.2012):

[...]

4.1. pentru candidații pentru postul de conducător, contabil-șef, adjuncții lor, director independent, membru al organului executiv colegial al băncii: examinarea documentelor prezentate pentru evaluarea conformității; admiterea candidatului la testare; efectuarea testării candidatului; admiterea candidatului la interviu; interviuarea candidatului; luarea deciziei privind evaluarea conformității;

[...]

6. Evaluarea conformității candidaților pentru postul de conducător, contabil-șef, adjuncții lor, director independent, membru al organului executiv colegial se efectuează înainte de numirea lor (alegere).

[...]

19. Pentru a efectua evaluarea conformității următoarele documente se prezintă Băncii Naționale:

19.1. de către candidații pentru postul de conducător, contabil-șef, adjuncții lor, director independent, membru al organului executiv colegial al băncii:

- cererea de efectuare a evaluării conformității (denumită în continuare - cererea) semnată de candidat;

- ancheta candidatului în forma conform anexei 3 la prezenta Instrucțiune;

- copia actului de identitate al candidatului;

- copia carnetului de muncă al candidatului, unul alt document care să confirme existența vechimii;

- copii ale documentelor privind studii superioare, făcute în instituțiile de învățământ a Republicii Belarus care au acreditare de stat, în instituțiile de învățământ ale URSS, statelor străine, iar în cazul studiilor superioare făcute în acestea din urmă – de asemenea o copie a documentului Ministerului Educației al Republicii Belarus privind recunoașterea documentului privind studiile superioare, eliberat de statul străin, și stabilirii echivalentului (corespunderii) documentului privind studiile a Republicii Belarus;

- copii ale documentelor, conform specimenului, care confirmă efectuarea cursurilor de reciclare la nivel de învățământ superior (dacă este cazul);

- copia după diploma (certificatului) asociațiilor (organizațiilor) internaționale ai contabililor și auditorilor profesioniști autorizați, care să confirme luarea cu succes a examenului în standardele internaționale de contabilitate și (sau) raportarea financiară (pentru candidații la funcția de contabil șef și adjunctul său);

- documentul, primit în conformitate cu legislația Republicii Belarus, privind absența unei condamnări nestinse sau neridicate pentru crime împotriva proprietății și procedurii efectuării activității economice [...];

- scrisori de recomandare (cel puțin două), datate în termen de cel mult șase luni înainte de data depunerii cererii de evaluare a conformității candidatului, făcute în orice formă, cu indicarea numelui, pronumelui, patronimicului (dacă este cazul), poziție, telefonul de contact al persoanei care a emis recomandarea, și certificate prin semnătura sa;

[...]

20. Documentele candidatului, menționate la punctul 19 din prezenta Instrucțiune, se transmit Băncii Naționale nemijlocit de către candidat (reprezentantul său autorizat) sau se trimit prin scrisoare poștală recomandată cu descrierea atașării și cu înștiințare de primire. Documente se prezintă pe suport de hârtie și în format electronic. [...]³⁷

³⁷ ИНСТРУКЦИЯ "О порядке проведения оценки соответствия квалификационным требованиям и (или) требованиям к деловой репутации, предъявляемым к руководителю, главному бухгалтеру, их заместителям, членам органов управления банка, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь», небанковской кредитно-финансовой организации, аттестации на право получения сертификата профессионального бухгалтера банка и подтверждения квалификации лицами, имеющими

этот сертификат” (Утверждено Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь N. 669 от 19.12.2012)

[...]

4.1. для кандидатов на должности руководителя, главного бухгалтера, их заместителей, независимого директора, члена коллегиального исполнительного органа банка: рассмотрение документов, представленных для проведения оценки соответствия; допуск кандидата к тестированию; проведение тестирования кандидата; допуск кандидата к собеседованию; проведение собеседования с кандидатом; принятие решения об оценке соответствия;

[...]

6. Оценка соответствия кандидатов на должности руководителя, главного бухгалтера, их заместителей, независимого директора, члена коллегиального исполнительного органа проводится до их назначения (избрания).

[...]

19. Для проведения оценки соответствия в Национальный банк представляются следующие документы:

19.1. кандидатами на должности руководителя, главного бухгалтера, их заместителей, независимого директора, члена коллегиального исполнительного органа банка:

- ходатайство о проведении оценки соответствия (далее – ходатайство), подписанное кандидатом;
- анкета кандидата по форме согласно приложению 3 к настоящей Инструкции;
- копия документа, удостоверяющего личность кандидата;
- копия трудовой книжки кандидата, иного документа, подтверждающего наличие стажа работы;
- копии документов о высшем образовании, полученном в учреждениях образования Республики Беларусь, имеющих государственную аккредитацию, учебных заведениях СССР, иностранных государств, а в случае получения высшего образования в последних – также копию документа Министерства образования Республики Беларусь о признании документа об образовании, выданного в иностранном государстве, и установлении его эквивалентности (соответствия) документу об образовании Республики Беларусь;
- копии документов установленного образца, подтверждающих прохождение переподготовки на уровне высшего образования (если таковые имеются);
- копия диплома (сертификата) международных ассоциаций (организаций) профессиональных сертифицированных бухгалтеров и аудиторов, подтверждающего успешную сдачу экзамена по международным стандартам бухгалтерского учета и (или) финансовой отчетности (для кандидатов на должности главного бухгалтера, его заместителя);
- полученный в установленном законодательством Республики Беларусь порядке документ об отсутствии непогашенной или неснятой судимости за преступления против собственности и порядка осуществления экономической деятельности, непривлечении в качестве подозреваемого или обвиняемого по уголовному делу, отсутствии установленных вступившим в законную силу решением суда фактов осуществления виновных действий, повлекших банкротство юридического лица, для нерезидентов – аналогичный документ, выданный компетентным органом иностранного государства (если его выдача предусмотрена законодательством иностранного государства) и датированный не позднее шестидесяти календарных дней до дня подачи ходатайства (если иной срок действия не указан в самом документе);
- рекомендательные письма (не менее двух), датированные не позднее шести месяцев до дня подачи ходатайства на проведение оценки соответствия кандидата, составленные в произвольной форме с указанием фамилии, собственного имени, отчества (при наличии), должности, контактного телефона лица, давшего рекомендацию, и заверенные его подписью;

[...]

20. Документы кандидата, указанные в пункте 19 настоящей Инструкции, представляются в Национальный банк непосредственно кандидатом (его уполномоченным представителем) либо направляются заказным почтовым отправлением с описью вложения и уведомлением о вручении. Документы представляются на бумажном носителе и в электронном виде. В случае представления документов непосредственно кандидатом (его уполномоченным представителем) должностному лицу структурного подразделения центрального аппарата Национального банка, проводящего тестирование, предъявляются документ, удостоверяющий личность, оригиналы и копии документов, предусмотренных пунктом 19 настоящей Инструкции, уполномоченным представителем кандидата – также документ, удостоверяющий его полномочия. При направлении документов заказным почтовым отправлением с описью вложения и уведомлением о вручении подлинность подписи кандидата на заявлении и верность копий документов должны быть нотариально засвидетельствованы. Документы, выданные иностранными организациями, должны быть представлены на одном из государственных языков Республики Беларусь либо на языке оригинала с переводом на один из государственных языков Республики Беларусь (верность перевода документов с одного языка на другой, подлинность подписи переводчика свидетельствуются нотариально) и (или) легализованы в соответствии с законодательством страны места учреждения таких организаций (постоянного местожительства кандидата), если иное не предусмотрено международными договорами Республики Беларусь. При представлении не всех документов и (или) выявлении в них недостоверных

107. Conform articolului 109/1, partea 7, al Codului bancar al Republicii Belarus, membrul consiliului băncii trebuie să corespundă cerințelor de calificare și de reputație în afaceri.³⁸

"Evaluarea corespunderii acestor cerințe se efectuează de o comisie specială de calificare a Băncii Naționale în cazurile și în ordinea stabilite de Banca Națională".³⁹

108. Conform p. 2 al Hotărârii Conducerii Băncii Naționale a Republicii Belarus N. 669 din 19 decembrie 2012 *"Cu privire la stabilirea cerințelor de calificare și cerințelor de reputație de afaceri pentru directori independenți și altor membri ai consiliului de administrație (consiliul de supraveghere), membri ai organului executiv colegial al băncii, al societății pe acțiuni de tip deschis "Banca de Dezvoltare a Republicii Belarus", organizației creditar-financiare nebankare, managerii și contabilii-șefi ai băncii, ai societății pe acțiuni de tip deschis "Banca de Dezvoltare a Republicii Belarus", organizației creditar-financiare nebankare, adjuncții lor, determinarea cazurilor și a procedurilor de evaluare a conformității cu cerințele de calificare și cerințelor pentru reputația de afaceri a acestor persoane, precum și stabilirea procedurii de atestare la dreptul de a obține un certificat de profesionist contabil al băncii și confirmării calificării a persoanelor, care au acest certificat":*

[...]

2.1. cerințele de calificare pentru un director independent:

- existența studiilor juridice sau economice superioare la specialitatea profilului juridic sau economic sau a altor studii superioare în condițiile frecventării perfecționării la nivelul studiilor superioare la specialitatea de profil juridic sau economic, sau existența experienței de muncă, menționate la al treilea paragraf al prezentului subpunct, de cel puțin cinci ani, sau furnizarea de cel puțin cinci ani de servicii, menționate la al treilea paragraf al prezentului subpunct;
- existența stagiului de muncă de cel puțin trei ani în funcții de conducere în bancă, în societatea pe acțiuni de tip deschis "Banca de Dezvoltare a Republicii Belarus", într-o instituție creditar-financiară nebankară (denumită în continuare - bancă), în instituții financiare internaționale, în alte instituții financiare, în Banca Națională a Republicii Belarus, sau furnizarea de cel puțin trei ani a serviciilor de audit și (sau) profesionale ca angajat al organizației de audit (angajat al auditorului care desfășoară activități în calitate de întreprinzător individual), auditor, care desfășoară activități în calitate de întreprinzător individual, sau existența stagiului de muncă de cel puțin trei ani într-o instituție de învățământ superior, care realizează instruirea specialiștilor cu studii juridice sau economice superioare, cu

сведений документы к рассмотрению не принимаются и возвращаются кандидату (его уполномоченному представителю). Не требуется представления документов, ранее представленных в Национальный банк в соответствии с настоящей Инструкцией (за исключением документа, удостоверяющего личность кандидата, а также документа, удостоверяющего полномочия представителя кандидата), срок действия которых не истек (если такой срок установлен), при условии, что содержащиеся в них сведения не утратили своей актуальности. Кандидат несет ответственность за достоверность представляемых документов и сведений. (Documentul poate fi găsit aici: https://www.nbrb.by/Legislation/documents/PP_669_2016.pdf).

³⁸ БАНКОВСКИЙ КОДЕКС РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ, 25 октября 2000 г. № 441-3

[...]

Статья 109/1. Требования к организации корпоративного управления банком, управления рисками и внутреннего контроля

[...]

Член совета директоров (наблюдательного совета), за исключением представителя государства в органах управления банка, руководитель и главный бухгалтер банка, их заместители, член коллегиального исполнительного органа банка, а также кандидаты на указанные должности должны соответствовать предъявляемым к ним квалификационным требованиям и (или) требованиям к деловой репутации. Оценка соответствия таким требованиям производится специальной квалификационной комиссией Национального банка в случаях и порядке, установленных Национальным банком. (Documentul poate fi găsit aici:

http://www.etalonline.by/?type=text®num=HK0000441#load_text_none_1_)

³⁹ Art. 119/1, partea 7, ultima propoziție, al Codului bancar al Republicii Belarus.

profil juridic sau economic, sau în organizație științifică cu profilul specificat în prezența unui grad științific;

- suficiența cunoștințelor teoretice și practice;

2.2. cerințe privind reputația de afaceri față de directorii independenți:

- lipsa unor condamnări nestinse sau neridicate pentru infracțiuni împotriva proprietății și a procedurii de efectuare a activității economice;

- absență în ultimii doi ani a faptelor de încetare a contractului de muncă (acordului de muncă) la inițiativa angajatorului, în cazul săvârșirii de către persoană a unor acțiuni cu vinovăție, care constituie temei pentru pierderea încrederii din partea angajatorului;

- lipsa faptelor efectuării de acțiuni cu vinovăție, stabilite printr-o hotărâre judecătorească definitivă, care au dus la falimentul unei persoane juridice;

- lipsa hotărârii organului de urmărire penală cu privire la pornirea anchetei penale împotriva persoanei sau atragerea ei într-o cauză penală în calitate de suspect sau învinuit;

- existența de scrisori de recomandare din partea persoanelor, care au trecut evaluarea corespunderii, sau din partea funcționarilor ai instituțiilor financiare internaționale, organizațiilor de credit străine (financiare).⁴⁰

⁴⁰ ПОСТАНОВЛЕНИЕ ПРАВЛЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ 19 декабря 2012 г. № 669 Об установлении квалификационных требований и требований к деловой репутации, предъявляемых к независимым директорам и иным членам совета директоров (наблюдательного совета), членам коллегиального исполнительного органа банка, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь», небанковской кредитно-финансовой организации, руководителям и главным бухгалтерам банка, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь», небанковской кредитно-финансовой организации, их заместителям, определении случаев и порядка проведения оценки соответствия квалификационным требованиям и требованиям к деловой репутации этих лиц, а также установлении порядка проведения аттестации на право получения сертификата профессионального бухгалтера банка и подтверждения квалификации лицами, имеющими этот сертификат [...]

2. Установить с 1 января 2014 г.:

2.1. квалификационные требования, предъявляемые к независимому директору:

- наличие высшего юридического или экономического образования по специальности юридического или экономического профиля либо иного высшего образования при условии прохождения переподготовки на уровне высшего образования по специальности юридического или экономического профиля, или наличия стажа работы, указанной в абзаце третьем настоящего подпункта, не менее пяти лет, или оказания не менее пяти лет услуг, указанных в абзаце третьем настоящего подпункта;

- наличие стажа работы не менее трех лет на руководящих должностях в банке, открытом акционерном обществе «Банк развития Республики Беларусь», небанковской кредитно-финансовой организации (далее – банк), международных финансовых организациях, иных финансовых организациях, Национальном банке Республики Беларусь, либо оказание не менее трех лет аудиторских и (или) профессиональных услуг в качестве работника аудиторской организации (работника аудитора, осуществляющего деятельность в качестве индивидуального предпринимателя), аудитора, осуществляющего деятельность в качестве индивидуального предпринимателя, либо наличие стажа работы не менее трех лет в учреждении высшего образования, осуществляющем подготовку специалистов с высшим юридическим или экономическим образованием по специальности юридического или экономического профиля, или в научной организации указанного профиля при наличии ученой степени;

- достаточность теоретических и практических знаний;

2.2. требования к деловой репутации, предъявляемые к независимому директору:

- отсутствие непогашенной или неснятой судимости за совершение преступления против собственности и порядка осуществления экономической деятельности;

- отсутствие в течение последних двух лет фактов расторжения трудового договора (контракта) по инициативе нанимателя в случае совершения лицом виновных действий, являющихся основаниями для утраты доверия к нему со стороны нанимателя;

- отсутствие установленных вступившим в законную силу решением суда фактов осуществления виновных действий, повлекших банкротство юридического лица;

- отсутствие постановления органа уголовного преследования о возбуждении уголовного дела в отношении лица либо привлечении его в качестве подозреваемого или обвиняемого по уголовному делу;

- наличие рекомендательных писем лиц, прошедших оценку соответствия, либо должностных лиц международных финансовых организаций, иностранных кредитных (финансовых) организаций.

3. BNM nu are proceduri și reguli de procedură de examinare și/sau interviuare a candidaților la funcția de membru al consiliului băncii

109. BNM nu are și nu a publicat reguli de procedură, nu are proceduri pentru examinarea și/sau interviuarea candidaților (membrilor aleși) la funcția de membru al consiliului băncii. Prin urmare, deciziile BNM în ceea ce privește acceptarea sau respingerea membrilor aleși se face în totală intransparență, fără a ține cont de particularitățile fiecărui candidat (membru ales), prin încălcarea dreptului membrului ales în consiliul băncii la un proces echitabil, emise fără constituirea unor proceduri adecvate care ar permite exercitarea drepturilor de către candidați (membrii aleși) în consiliului băncii.

110. Normele materiale existente cu privire la membrul ales al consiliului băncii nu pot fi puse în valoare de BNM înafara cadrului procesual transparent și adus la cunoștința membrilor aleși (candidaților) în consiliul băncii.

111. BNM nu are creată o comisie care să se ocupe de examinarea candidaților (membrilor aleși) la funcția de membru al consiliului băncii.

112. Practica BNM de aprobare a membrului ales, și nu a candidatului la funcția de membru al consiliului băncii, este neconstituțională și încalcă drepturile garantate de constituție a acționarului, a membrului ales în consiliul băncii, a băncii însăși.

113. BNM nu se conformează prevederilor legale privind stabilirea criteriilor pentru calificare și experiență a membrilor consiliului băncii. Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii conține criterii neobiective, limitative și discriminatorii în privința membrilor consiliului băncii și, prin urmare, este ilegal și contrar Constituției. Astfel, de exemplu, criteriul "*3 ani din ultimii 10 ani*" ignoră experiența importantă a persoanelor care au o pregătire, experiență și calificare excelentă pentru a servi în calitate de membru al consiliului băncii, și prezintă un criteriu limitativ.

114. Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii este unul arbitrar, care exprimă un capriciu al BNM, emis prin abuz al puterii discreționare, care nu este în conformitate cu prevederile legale, care este contrar Constituției, care constituie un exces de putere (de autoritate).

IV. – EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII – articolul 39 alin.(2) lit.e)

Solicit Curții Constituționale să declare este în contravenție cu articolele 46, 54, precum și cu articolele 9, 46, 127 ale Constituției prevederea propoziției a 3-a a articolului 21 al Legii instituțiilor financiare Nr. 550 din 21.07.1995 (în versiunea în vigoare la data de 28 iulie 2016) care are următorul conținut:

Aceste persoane trebuie să fie confirmate de Banca Națională înainte de începerea exercitării funcției.

Această prevedere trebuie declarată neconstituțională pe motiv că, așa cum a fost arătat mai sus în secțiunile II și III ale prezentei Sesizări, prevederea în cauză este interpretată de către BNM, inclusiv prin regulamentele adoptate de BNM, și aplicată de BNM în mod curent, inclusiv în cazul dlui Fetescu, ca referindu-se la membrul ales de către adunarea generală a acționarilor instituției financiare (băncii) în consiliul instituției financiare (băncii) și nu ca referindu-se la candidatul la funcția de membru în consiliul instituției financiare (băncii).

În mod alternativ, Curtea Constituțională este solicitată să interpreteze prevederea din propoziția a 3-a a articolului 21 al Legii instituțiilor financiare Nr. 550 din 21.07.1995 (în versiunea în vigoare la data de 28 iulie 2016) ca referindu-se la candidatul la funcția de membru în consiliul instituției financiare (băncii) și nu la membrul ales de către adunarea generală a acționarilor instituției financiare (băncii) în consiliul instituției financiare (băncii).

Dacă în procesul verificării constituționalității articolului 21 al Legii instituțiilor financiare Nr. 550 din 21.07.1995 (în versiunea în vigoare la data de 28 iulie 2016), Curtea Constituțională va stabili că și alte prevederi ale articolului 21 contravin prevederilor articolelor 46, 54, precum și articolelor 9, 46, 127 ale Constituției, pentru motivele indicate în prezenta Sesizare, Curtea Constituțională este solicitată să declare neconstituționale și acele alte prevederi ale articolului 21.

**V. – EXPUNEREA DATELOR SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII –
articolul 39 alin.(2) lit.f)**

A se vedea Secțiunea III.

VI. - DOCUMENTE ANEXATE

Nr. Anexei	Denumirea documentului anexat
Anexa 1	Copia de pe Extrasul din procesul-verbal nr. 52 al Adunării generale din 22 aprilie 2016 (1 filă);
Anexa 2	Copia de pe Decizia Băncii Naționale a Moldovei nr. 19-0214-01/119/2891, datată 28 iulie 2016 (3 file);
Anexa 3	Copia de pe Confirmare a BC „Moldova –Agroindbank” S.A. ca dl Fetescu Xenofont nu a cauzat apariția de probleme financiare și administrative la Bancă (1 filă);
Anexa 4	Extras din Legea instituțiilor financiare (2 file);
Anexa 5	Extras din Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii băncii (3 file);
Anexa 6	Copia Contestației adresate BNM la 26.08.2016 (19 file);
Anexa 7	Copia de pe Hotărârea nr. 251 a BNM primită prin Scrisoarea nr. 16-007/209/3548 din 23.09.2016 (5 file);
Anexa 8	Copia de pe Procesul-verbal nr. 12 din 22 aprilie 2016 al Ședinței Comisiei de numărare a voturilor la Adunarea generală din 22 aprilie 2016 (1 filă);
Anexa 9	Copia de pe Adresarea BC „Moldova–Agroindbank” S.A. către BNM (1 filă);
Anexa 10	Copia de pe Chestionarul completat de către Reclamant (3 file);
Anexa 11	Copia Buletinului de identitate a domnului Fetescu Xenofont (1 filă);
Anexa 12	Copia Diplomei de jurist (1 filă);
Anexa 13	Copia Carnetului de muncă (5 file);
Anexa 14	Copia Licenței de avocat (1 filă);
Anexa 15	Decizia Camerei înregistrării de stat din 20.11.2008 (1 filă);
Anexa 16	Decizia Camerei înregistrării de stat din 28.02.2012 (1 filă);
Anexa 17	Standarde Basel III, Pilonul 2, Guvernarea Corporativa a băncii, în traducere din franceză în română (2 file).

VII. - DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Fetescu Xenofont *X. Fetescu*
(semnătura)